

SLOVENEČ

«SLOVENEČ» velja
na pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta . . . . . 90—
za četrt leta . . . . . 45—
za en mesec . . . . . 15—
za naročnino celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . K 30—
za en mesec . . . . . 35—

Inserati:
Enostopna petstvarila (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . . . po K 4-50
uredni razglas, poslana
itd. . . . . po K 6—
pri večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 59/3 mm K 10.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 na naročnino in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Anton Lajovic:

Naša revolucija in naše pravo.

II.

Omenil sem že zgoraj, da je bila duševna preorijentacija v našo revolucijo v naši inteligenci zelo, oziroma vsaj razme-roma majhna in malo globoko segajoča. Da v tej preorijentaciji niso prednjačili zlasti juristični stanovi, med njimi sodnijski in odvetniški, se nam ne more zdeti čudno, če vpoštevamo že zgoraj povdarja-no konservativnost teh stanov.

Zato je silno karakteristična, kaj prva izjava prve revolucijske vlade, ki je obli-čila, da ostanejo vsi dosedanja zakoni veljavni. Če človek ne bi vedel, kdo je takrat sedel na vladi, že iz same te izjave bi spo- znal očeta njenega, advokata, v čegar kon- servativni mentaliteti je bilo utemeljeno, da ostane v veljavi čim največ do sedaj veljavnih predpisov. Ta tendenca, čim naj- več prejšnjim določbam avstrijskim ohrani- ti njihovo veljavnost, je ostala do danes v sodništvu in advokatskem stanu viru- lentna*. Iz te tendence izvira naziranje še danes grasujoče med sodniškim in ad- vokatskim stanom, da ima sodnik pravico preso- jati veljavnost vladnih odredb.

Kako je s to stvarjo? Zame je stvar ta- kava. V sedanjem družabnem redu, v ka- terem so vsi narodi organizirani v države, je zame eden bistvenih znakov prava to, da daje država gotovi pravni formuli zo- per ev. konvencijo svojo eksekutivno moč na razpolago. Pravo, za katerim ne stoji nobena takšna državna garancija, ni zame nobeno pravo, temveč prazna formu- la. Kakoršne vrste je ta garancija, take vrste je tudi pravo.

Dalje: Razlikovanje med pojmom za- kon in med pojmom odredba je možno po mojih mislih samo v konstitucionalnih državah, v katerih je za način, kako se sklepajo, razglasa in izpreminjajo do- ločbe, ki naj nosijo značaj zakona, posebno določen in takorekoč svečan, dočim izdaja v taki državi vlada kot eksekutivni organ

* Kot zgled naj služijo sodne določbe pri- občene v zadnjem Slov. Pravniku.

Ena izmed teh izjav, da je bilo graško nadsodišče do prvega decembra 1918 — torej cel mesec po prevratu — pristojno nam Slo- vencem soditi kot druga instanca v vseh ka- zenskih zadevah; druga odločba zopet trdi, da je Hrvaško smatrati za inozemstvo; tretja z obirnimi razlogi rehabilitira znani roman »Go- spodin Franjo«, češ, da ga je svojčas Avstrija po krivici zaplenila kot zoper državo rujo- čega, ko je vendar iz konteksta razvidno, da je v tako prijaznih besedah govoril o bivši Avstriji.

Ta odločba je bila izrečena strogo formal- no v maju 1919.

odredbe temeljem zakonov na enostaven način. Na drugi strani je brezdvomno, če pride potom revolucije nova skupina na krmilo, da njena revolucionarna moč ne izvira iz kakega zakona ali sploh iz prava, temveč je samo faktična in originalna (da rabim ta juristični termin, ki bi ga bilo v problemu revolucije boljše perhorrescirati). Vsaka odredba revolucionarne vlade je ab- solutno veljavna že temeljem samega fakta moči.

Za to, ali je kako pravno formulo, ka- tere veljavnost garantira država, smatrati za zakonito določbo ali pa za odredbeno določbo, je merodajna le provenienca do- tične določbe, namreč ali je določba bila sklenjena na gotov predpisan način po za- konodajnih faktorjih glasom ustave upra- vičenih zakonodaj, ali pa je bila izdana sa- mo od vlade kot eksekutivne državne ob- lasti. V prvem slučaju je pravno formulo, smatrati za zakon, v drugem za odredbo.

V državah pa, kjer ni določenih oblik za zakonodajo, torej v absolutističnih in pa v revolucionarnih državah, ni glede ve- ljavnosti nobenega razločka med zakoni in odredbo, ker je njih provenienca v vsakem slučaju ista in način in pot, po katerem se dane pravne formule izpremi- njajo, sta jednako enostavna, kakor njho- vo izdajanje.

Z ozirom na to moram posebno ostro podčrtati odločilni faktum, da so vse biv- še avstrijske pravne določbe, bodisi zaka- nite ali samo odredbene, izgubile svojo kvaliteto kot zakoni ali kot odredbe s tem samim faktom, da je naša revolucijska vlada z odredbo, ozi- roklicem, izjavila, da ostanejo vsi dosedanja zakoni in odred- be v veljavi.

Vse te zakonske ali pa odredbene prav- ne formule, pa so svojo zakonsko ali od- redbeno kvaliteto zgubile zaradi tega, ker je revolucionarna vlada temeljem svoje de- janske moči vsak čas imela možnost vsa- ko tako zakonsko ali pa odredbeno formu- lo na čim najbolj enostaven način razve- ljaviti magari s samim priprostim razgla- som. To je naša revolucionarna vlada tu- di res storila, ko je z navadno odredbo po- verjeništvu kasirala določbo avstrijskega temeljnega zakona o nepremestljivosti sodnikov.

Povdarjam še enkrat, vse kar je bilo vsled tozadevne odredbe naše revolucio- narne vlade izmed avstrijskih pravnih do- ločb veljalo kot zakon, je izgubilo svojo lastnost kot zakon in je postalo navadna odredba, zakaj svojo pravno moč je imelo samo še za to, ker je revolucionarna vlada tem pravnim formulam s svojo odredbo garantirala veljavnost. Z eno besedo: Po tozadevni revolucijski naredbi nismo ime- li pri nas nobenih zakonov več, temveč vsa-

ka veljavna pravna formula je veljala sa- mo kot odredba. Bila je torej vsak čas kot odredba na preprost način izpremenljiva.

Zadevna prva naredba naše revolucio- narne vlade je izjavljala, da ostanejo vsi dosedanja zakoni v veljavi.

Na prvi pogled je videti, da je ta for- mulacija le otrok zadrege, zakaj isti čas je bilo vsakemu jasno, da je cela kopa do- ločb vsled fakta revolucije postala neve- ljavna. Da navedem samo en drastičen vzgled: takoj po razglasitvi naše navedene naredbe je pač vsakdo izmed nas vpričo služujočega žandarja razžalil brez skrbi vso habsburško hišo z njenim poglavarjem vred.

Nastane le vprašanje, katere partije bivših avstrijsk. zakonov so izgubile svojo veljavnost. To vprašanje je ostalo v praksi popolnoma odprto. Pitam se ga pravza- prav nič ne dotakne in Sagadin trdi samo, da je to quæstio facti, ne da bi navedel kak kriterij, kateri bi bil odločilen za re- šitev tega vprašanja.

Po mojem naziranju je kriterij za reši- tev tega vprašanja v tem, kaj je bil smi- sel in kaj vsebina naše revolucije.

Z našo revolucijo je padla avstrijska monarhija kot organizirana moč habsbur- ške dinastije, opirajoče se na nemški na- rod. Z njo so padli vsi organi, ki so pred- stavljali to moč. Padel je torej šef države ter avstrijski parlament, oba kot svoječas- ni zakonodajni organi in padla je avstrijs- ka vlada z vsem svojim aparatom kot prejšnjih dveh eksekutivni organi, obenem z avstrijsko armado.

S padcem vseh teh organov so padli vsi tisti zakoni, katerih vsebina se je bi- stveno nanašala na obstoj te države in nje- nih organov, padle so torej vse tozadevne ustavne določbe.

Glede pojma ustave moram pripomni- ti, da ga tukaj ne rabim v tem smislu kot ga menjajoče rabi Sagadin in Pitamic, ka- tera s to besedo enkrat zaznamujeta sploh vsako obliko državne vladavine, dočim jo drugič zopet rabita v tistem smislu, v ka- terem se ta beseda navadno rabi. Jaz jo ra- bim v tem smislu, da kot ustavo razumem kompleks vseh onih norm, ki določajo obliko, kako se ljudstvo v državi vdeležu- je zakonodaje in vlade.

Da navežem na zgoraj navedeno, mi je n. pr. jasno, da so izgubile v bivših av- strijskih zakonih vse določbe svojo veljav- nost, ki so določevale pravice in dolžnosti avstrijskega cesarja; vse določbe, katere so se nanašale na avstrijske vlade in njho- vo odgovornost cesarju ali pa avstrijske- mu parlamentu, vse določbe, ki so določale sestavo, pravice in dolžnosti avstrijskega parlamenta, torej v bistvu sploh vse do- ločbe, katere so bile bistveno relacijonira-

ne na te bivše avstrijske državne organe, ki so vsled revolucije padli.

Iz vidikov je zame jasno, da je tako- zvani pooblastilni zakon, ki je bil relacijo- niran na avstrijski parlament, s padcem te- ga parlamenta postal popolnoma brez- predmeten.

Je torej popolnoma napačno, če se naših poverjeništev odredbe sploh še skli- cujejo nani.

Isti je problem, če pogledamo ono do- ločilo bivše avstrijske vlade, po katerem ima sodnik pravico preso- jati vladne od- redbe.

Da se to vprašanje prav lahko raz- ume, treba je pomisliti, kakšno funkcijo je v avstrijski ustavi imela ta določitev sod- niške kontrole nad odredbami.

Ta določitev je bila samo nekakšen varnostni ventil... čeravno po mojih mis- lih čisto nesposoben... po katerem bi bi- le podrejene oblasti preprečile izvršitev onih vladnih odredb, katere bi nasproto- vane avstrijskemu zakonu.

Tudi ta določba je postala popolno- ma obsoletna, zakaj avstrijske vlade z nje- nim začrtanim delokrogom in z njeno od- govornostjo avstrijskemu parlamentu in ce- sarju ni več in državno pravna razmerja naših vlad in našega predstavnštva so po- polnoma druga.

Naše narodno predstavnštvo eviden- to ni naslednik avstrijskega parlamenta, njegovo razmerje k našemu vladarju in k našim vladam ni ono, kakršno je bilo v av- strijski državi. Nikakor se tudi ne razume samo po sebi, da smo molče prevzeli prejš- nje ustave, ker bi tako naziranje imelo ab- surdno konsekvenco, da bi se naši zakono- dajni in eksekutivni državni organi morali opirati na celo množico različnih, medse- boj si nasprotujočih si ustav.

Priljubljeno je mnenje, da je bila naša revolucionarna vlada potem, ko je dolo- čila, da ostanejo dosedanja zakoni v ve- ljavi, poslej sama vezana nanje. Temu na- ziranju ne morem slediti, zakaj samo po sebi se mi zdj umevno, da kdor zakone daje, jih lahko vsak čas tudi prekliche ali izpremeni.

Da so vse naredbe, katere je izdala revolucionarna vlada naša do 1. decem- bra 1918 kot dne, katerega je Narodno Ve- če z regentom Aleksandrom sklenilo uje- dinjenje cele države, absolutno veljavne, o tem je malo spora.

Zelo sporno pa je, kaj je z naredbami pokrajinskih vlad po tem terminu.

So, ki smatrajo, da se je takrat Na- rodno Veče glede pokrajinskih vlad od- reklo vsem pravicam zakonodaje na korist narodnemu predstavnštvu, regentu in cen- tralni vladi; ter trdijo, da smo mi s tistim trenutkom tudi dobili svojo ustavo, ter da je tačas končalo naše revolucionarno sta-

LISTEK.

Dr. Fr. Stelč in Fr. Terseglav:

„Sveta Rusija“.

(Koniec.)

O ulogi Poljakov sode prav slabo. Pra- vi, da tujec, ki je par mesecev v Rusiji, ru- ski narod boljše pozna kot poljski kšiadz, ki stalno živi med njimi. Pogosto niti ruski govoriti ne mara. Boljši v tem oziru so Litovci.

Kar se tiče uniatske duhovščine, me- ni, da bi pametni in taktični ljudje mogli veliko storiti, v splošnem pa niso porabni, ker ruska cerkev gleda nanje kot na ne- kaj srednjega med seboj in katolicizmom; raje vidijo pravega »latince« kot pa uni- jata. Francoski duhovnik je povsod izbor- no sprejel, ker se ne bojuje, da bi imel ka- ke politične namene.

Na koncu je poudarjal posebno, da Bog varuj pošiljati v Rusijo propagandiste ter sploh ljudi, ki bi hoteli sami povečati število konveritov; na mestu so samo ljud- je, ki bodo skušali Rusijo razumeti, jo spo- znati, posredovati ji nova spoznanja od svoje strani posebno taka v krščansko- demokratičnem duhu. V zvezi s tem je Terseglav omenil dr. Kreka in pokazalo se je, da njega in njegovo delo na Sloven- skem tudi on dobro pozna in da smatra to

smer dela za uместno tudi v ruskih raz- merah.

Zaključek.

Posnemimo torej to-le:

Ruska cerkev se nahaja po revoluciji na križpotju; po stoletjih more privrati zopet odločevati sama o svoji usodi. Na programu so korenite reforme cerkvene organizacije in verskega življenja in ne v zadnji vrsti vzgoje. Sama stoji tem vpra- šanjem nasproti kakor dete, ki je izpod materinega varstva prvič stopilo samo- stojno na cesto v veliki široki svet. Nehote se ozira okolu sebe in išče orientacije. Ruska cerkev se ozira na kulturnejši za- pad, da bi tam našla migljajev, ki so v da- nem momentu osnovne važnosti zanjo. Do- bro organizirani katolicizem jo v tem ozi- ru posebno zanima, odkar se je po zmagi protiverskega boljševizma pojavilo v Ru- siji tudi preganjanje cerkve, se tem bolj utrja v mislih vodilnih cerkvenih ljudi mi- sel, da bi bilo neizmerne važnosti, če bi vsi kristjani celega sveta zavzeli enoten front napram protikrščanskim strujam jav- nega življenja. Nasprotniki so mednarodno organizirani, zato tudi mi potrebujemo mednarodnega fronta. Ker bi pri danih raz- merah ne bilo mogoče pričakovati, da bi Rusi v celoti priznali primat rimskega pa- peža v vsem krščanskem svetu, zato so voditelji tozadevnega gibanja mnenja, naj katoliška cerkev za enkrat opusti misel na popolno združitev na podlagi soglasja

v važnih dogmatičnih vprašanjih, posebno v vprašanju primata, ter naj raje naveže z rusko cerkvijo samo formalne zveze v svr- sho skupnega nastopa proti skupnemu so- vražniku krščanstva, modernemu interna- cionalizmu. V teku tega sodelovanja bodo razni predsodki sami po sebi padli in uni- ja, ki more nastopiti samo po priznanju kapitalne točke o primatu, bo sledila o svojem času avtomatična.

Te misli sem prinesel z burnih tal, prav izza fronta, na katerem se borita protiverska boljševiška Rusija in probuja- joča se Rusija, v kateri igra vprašanje bo- doče usode s v o b o d n e cerkve eno prvih ulog. Rodile so se tekom razgovorov s Terseglavom v Jekarinburgu — in poda- jajo v danem oziru avtentično sliko misli in stremljenj gotovih odločilnih cerkvenih ljudi in krogov v osvobojenem delu Rusije. Zato zaslužijo uvaževanja kompetentnih krogov pri nas. Cas je važen in resen in škoda bi bilo izgubljati ga v brezdelju, ko se svetovni dogodki v burnem diru drvi- jo mimo nas.

Ps. — Ti članki so bili napisani takoj po moji vrnitvi iz Rusije poleti l. 1919. To- da habent sua fata libelli — tiskarski štraj- ki najprvo v Sloveniji in potem na Hrva- škem so preprečili njihovo natisnjenje in ga zavlekli do današnjega dne. Razmere v Ru- siji so se mej tem korenito izpremenile. Ko so se vršili ti razgovori s Terseglavom v Jekaterinoburgu in sem jaz odhajal na

polletno pot okolu sveta v domovino je bil boljševizem kakor zver v kletki zaprt v takozvani Veliki Rusiji z Moskvo in Pe- trogradom. Kolčakova armada se je bližala Vjatki, zavezniki so stremili od Arhangel- ska proti Uralu, da se tam združijo s sibir- sko armado, Kolčakova vlada v Sibiriji in Djenjikinova v Južni Rusiji sta bili na vi- dez trdni. Na osvobojenih tleh so se pora- jali projekti za bodočnost, in na osvobo- jenih tleh je tudi vstajal klic po zblizanju z zapadom, o katerem pričajo ti članki. To- da še predno sem jaz zopet uzrl evropske bregove, so nas sredi morij neke dosegle posamezne vesti o polomu na Uralu, o no- vem pohodu boljševikov na Sibir in nato se je začel niz porazov protiboljševiških armad tako da je danes skoro cela bivša Rusija združena pod boljševiško vlado. Na- stane vprašanje, če ti članki in vesti, ki jih poročajo zapadni Evropi niso postali brez- predmetni. Toda ne smemo pozabiti, da s spremembo vlasti, pa naj je tudi cerkvi in njeni svobodi sovražna, ne zamrejo tudi ideje, v znamenju katerih so se preje zbi- rale moči. Videli smo, da je ravno nasilni boljševiški režim obnovil versko zavest mej ljudstvom, da je s tem, da je dal du- hovništvu, ki je imelo cerki Rvsiji prav malo upliva in ugleda, gloriolo mučni- štva, navezal ljudstvo zopet na svoje du- hovne voditelje in da klub vsem dekretom proticerkvene smeri vlada niti na začetku boljševizma ni imela moči cerkvi deiansko

nje; da naša centralna in pokrajinske vlade niso več revolucionarne vlade.

Tu moram poseči nekoliko globlje. Že zgoraj sem omenil, da je karakteristično za revolucionarno vlado, da njena oblast ne izvira iz kakšnega zakona ali sploh iz prava, temveč da je originalna in fiktivna.

Logično nasprotje revolucionarne vlade je torej ona vlada, katere moč izvira iz zakona, torej iz ustave.

Za vsako pravo, bodisi pisano ali nepisano, pa je po mojih mislih bistvena lastnost ta, da je njegova formulacija točna in precizna. Meglenih formul, iz katerih ni mogoče izluščiti določnega jedra, ni mogoče smatrati za pravo. Isto je s problemom ustave kot kompleksom pravnih formul.

V tem smislu trdim, da v naši državi doslej nimamo nobene ustave. Sam Sagadin konstatira, da nimamo drugih ustavnih baz, kakor samo one, ki se dajo konstruirati iz adrese narodnega veča z dne 1. decembra 1918 in regenovega odgovora nanjo. Te baze so silno horne. Dajejo nam samo dinastijo inčasno narodno predstavništvo. Vse drugo pa je tako megleno in mnogoobrazno, da ni iz teh izjav mogoče izluščiti ničesar določnega.

Kompetence predstavništva drž. vlad in regenta so absolutno nedoločene, skratka rezultat je ta, da je stanje oblasti in moči nekaj samo fiktivnega in ne na kakšnih pravnih določbah slonečega, da je torej tipično revolucionarno.

K temu pa je treba opozoriti še na sledeče. Nikakor ni res, da je Narodno Veče vse kompetence pokrajinskih vlad pustilo iz svojih rok in jih preneslo na centrale. Narobe. V adresi stoji ta-le stavke: »Iz istog razloga ostali bi na snazi pod kontrolom državne vlade dosedanj avtonomni administrativni organi, koji će za svoje uredovanje biti odgovorni avtonimnim predstavništvima«.

Temu pasusu ne odgovarja v regenove odgovoru sicer direktno noben stavek; ali to je postranskega pomena.

Dejstvo je le, da se razmerje kompetenc med pokrajinskimi vladami in med centralno vlado nikjer ni uredilo, da je naša pokrajinska vlada v nekaki kontinuiteti s prejšnjo čisto revolucionarno našo vlado najprej izdajala razne dalekosežne odredbe in jih tudi izvrševala kot tipična revolucionarna vlada.

Po mojem prepričanju sta vsled pravne neurejenosti revolucionarni vladi, obe, namreč centralna in naša pokrajinska vlada, obe revolucionarni v tem smislu, da njihova moč in oblast ne izvira iz kakšnega zakona ali sploh iz kake pravne formule, temveč iz golega fakta moči ter je pri obeh originalna.

Posledica tega stanja je, da so vse odredbe pokrajinske vlade kakor seve tudi centralne vlade, absolutno veljavne in če odredbe naše pokrajinske vlade pridejo v nasprotje z nadziranjem centralne vlade, jih ta lahko razveljavi, toda ne na temelju kakšnega prava ali zakona, marveč na temelju svoje fiktivne moči.

Jasno je namreč, da če je v centralni vladi slučajno taka strankarska konstelacija, katere je istobarna z konstelacijo v pokrajinski vladi, da bi odredba pokrajinske vlade ostala sigurno v veljavi, kar bi bilo težko misliti, če bi bila pravno neveljavna. Po tem naziranju pridem do rezultata, da o neveljavnosti uvodoma navedene dr. Gosarjeve stanovaljske naredbe ne more biti govora. (Dalje.)

Naročajte „Slovence“!

vzeti svobodo. Polne ulice protestirajočih v Petrogradu, Moskvi, Omsku in drugod, kadar se je zgodil ali nameraval kak slučaj nasilja, nam pričajo o tem, da je ljudstvo edino z duhovščino v obrambi verskih svetinj in da tu vsako nasilje doseže ravno nasproten efekt kakor ga namerava. Mi verujemo v Rusijo, pa naj je tudi boljševiska; ima vsaj eno dobro in zelo važno lastnost, da je združena, da je videti organizirana in zmožna za odpor. V kolikor je sedanja struja bolezni mas, se bo sama unela in preživela, podlaga pa ostane; zdrave ideje, pa naj jih tudi preganjajo, bodo ostale, celo konsolidirale se bodo, ker ideja, ki se razvija pod nasiljem, je vedno bolj dejствitelna, kadar pride čas, da dozori, kakor druga, ki je vzgojena v vseh udobnostih. Ljubša mi je preganjana ruska cerkev pod boljševiski, ki zbira z elementarno silo notranje potrebe vse sokove, ki so zmožni življenja, kakor pa ona na videz sijajna pokrita z pobeljenim grobom carskega protektorata. Za razumevanje novih kali, ki se porajajo v ruski cerkvi po revoluciji, kali, ki so morale stoletja spat, so važni ti zapiski; da dejanske položaj ne odgovarja več tistemu, ki ga slikajo, naj ne moti; prepričani smo, da kličejo dalje, in da bomo videli še kaj njihove sadove.

Ljubljana, 20. apr. 1920.

Pred aneksijo zasedenega ozemlja?

—k—, Trst, 10. julija.

V Trentinu so Italijani razvili veliko agitacijo za aneksijo in tako je te dni generalni civilni komisar za »Trentinsko Benecijo«, Credaro, poslal ministrskemu predsedniku Giolittiju brzojavko, češ, da naj se aneksija izvrši čim prej. Giolitti mu je odgovoril z naslednjo brzojavko:

»Zagotavljam Vam z ozirom na sklepe pokrajinskih in občinskih zastopov ter zastopstev političkih strank, ki ste mi jih sporočili, da ti sklepi odgovarjajo nameram vlade, da pospeši aneksijo osvobojenih dežel. Predsednik ministrskega sveta: Giolitti.«

Iz Rima se nadalje sporoča, da je v sredo, 7. t. m., sprejel Giolitti trentinska poslanca Concija in Degasperija in se posvetoval z njima o uredbi Tridentinske Benecije. Giolitti je izjavil, da v svojem programnem govoru ni izrecno omenil avtonomije za »odrešene« dežele, in sicer ne morda zato, ker bi hotel skriti obvezo, izraženo v govoru, temveč zato, ker je imel namen, omejiti programni govor na takojšnje parlamentarno ostvareitev. Ministrstvo je v obče avtonomaško, tembolj pa še glede na nove pokrajine, katerim želi ohraniti njihovo občinsko in pokrajinsko lice. Giolitti ima namen, da takoj po formalni izročitvi ratifikacij mirovne pogodbe v Parizu predloži zakonsko predlogo, ki bo proglašala priklonitev Tridentinske Benecije kraljevstvu. Takoj po proglatitvi aneksije se razpišejo politične (državnozbornske) volitve. Giolitti meni, da zbornica odobri aneksijsko predlogo še tekom meseca julija, jeseni pa bi se mogle vršiti volitve. V ta zakonski načrt se najbrž vključi člen 7. zakonskega načrta o prehodu iz vojnega v mirovno stanje, ki pooblašča vlado, da v novih pokrajinah primeni, postopno in z morebitnimi izjemami s posebnimi ozirom na avtonomijo, italijanske zakone. Za vsoto to prehodno dobo ostane v polni svoji veljavi osrednji urad za nove pokrajine, ki ima ravno nalogo, da ureja prehod iz ene v drugo upravo.

Tržaški »Lavoratore« je prepričan, da se vse to, kar je govoril Giolitti o Tridentinski Beneciji, nanaša tudi na »ožuljeno beračijo«, kakor imenuje naše ljudstvo po svoje takojimeno »Julijsko Benecijo«, in prav tak vtis je jasno razviden tudi iz komentarjev drugih italijanskih listov k tej vesti rimske agencije Volta. Posebno zanimiv je komentar današnjega večernega »Lavoratora«, ki pravi:

»Kakor je znano, je imel Nitti namen, da uvede v vseh »odrešenih« pokrajinah kar največjo avtonomijo, ne samo upravno, temveč tudi politično, kolikor se le da to zložiti s suverenostjo italijanske države. V ta namen so bili pred meseci poklicani v Rim zaupniki političnih strank v Gorenji Adiški in Trentinu. Sedaj se pa napoveduje, da se primeni italijanska zakonodaja, in se ne govori več o posvetovanju s krajevnimi strankami niti trentinskimi, niti gorenjadriškimi in seveda še temmanj s primorskimi. Avtonomija Gorenje Adiške bo samo upravna, in Giolitti je v svojih izjavah napram trentinskim poslancem dal jasno razumeti, da spravlja avtonomijo »odrešenih« dežel v zvezo s samo morebitno avtonomijo, ki se dovoli starim italijanskim pokrajinam. Kar pa je najhuje, je napovedal, da se bodo volitve vršile po načinu, ki strne avstrijski volivni zakon z italijanskim. Iz tega se da razvideti, da bo laška vlada uvedla volivni način, ki bo potvarjal voljo prebivalstva »odrešenih« pokrajin«.

»Lavoratorjev« rimski poročevalec dostavlja še, da ni brez pomena, da je gornja vest agencije Volta prišla v svet prav sedaj, ko načelnika osrednjega urada za nove pokrajine, Salate, ni v Rimu, in meni, da je pač nemogoče, da bi ostal Salata še na svojem mestu, ko ima vendar Giolittijeva vlada vse drugačne namene glede na uredbo novih pokrajin kot pa jih je imela prejšnja Nittijeva vlada. Obenem poudarja, da je treba paziti predvsem na to, da bi Giolittijeva vlada ne izvedla nameravanih izjem v času, ko bi ne bil sklican parlament, kajti razne temne sile da so na delu z vsemi močmi, in da je zlasti tržaška kamoristična voditelj, Valerija, Pitacca in druge videti neprestano, kako romajo od Bonominija (vojnegega ministra) do Giolittija.

Rimski krogi so potemtakem prepričani, da Giolitti resno pripravlja aneksijo obeh »Benecij«, kajti drugače bi ne govorili toliko o avtonomiji, ki naj bi jo dobile »nove pokrajine« in ki je sploh mogoča šele po aneksiji. Državnozbornske volitve v italijanski parlament se vendar ne morejo izvesti pred aneksijo. Mogoče je torej, da stojimo res pred aneksijo, toda tudi samo mogoče, kajti skoraj ni verjetno, da bi stari obnavljalec Giolitti sedaj kar tako neutegoma opustil svoje načelo, da se s prenašanjem ne sme izgubljati čas, načelo, ki je je proglasil za vodilno v reševanju ja-

dranskega vprašanja. In aneksija našega Primorja vse do sedanje demarkacijske črte vendar globoko posega v jadransko vprašanje, oziroma tvori bistven del tega vprašanja! Če bi dejal kdo, da morda zadnji dogodki v Jugoslaviji vplivajo toliko na glavarija italijanske vlade, da bi hotel postaviti zaveznike in predvsem Jugoslavijo samo pred dovršen čin, bi se dalo pripomniti, da so notranje razmere v Italiji take, da pač ni pričakovati od predobrega njihovega poznavalca Giolittija, da bi ž njimi ali celo kljub njim tvegala resen spor z Jugoslavijo, ki bi mu v tem primeru, sedaj po regentovem posetu hrvatskega in slovenskega dela naroda, stopila nasproti tako edina, utrjena, močna, da bi Kobarič znal dobiti tekmeča še kje globlje tam doli. Ni verjetno, pravim, da bi Giolitti tvegala kaj podobnega, kar bi moralo biti neizogibna posledica nenadne aneksije ozemlja, čigar prebivalstvo je v ogromni večini pripravljeno z nohtmi in zobmi se upreti takemu nasilju, aneksije, ki bi je v obraz vsemu pisanemu in nepisanemu pravu in ki je ne odobrava celo velik del italijanskega naroda samega, ki zahteva po svojih zastopnikih, da naj prebivalstvo zasedenega ozemlja samo določa svojo usodo. Verjetno je, da se Giolittijeva vlada povzpne do aneksije Trentina in Gorenje Adiške, da bi si pa Italija istočasno in končnoveljavno prisvojila tudi naše Primorje, na ta način samolastno rešujoč ne samo Jugoslavijo, temveč ves veliki svet tako zelo zanimajoče jadranske vprašanje: ne, za tak vratolomen poizkus imata Giolitti in njegova vlada preslaba tla pod seboj, okoli sebe pa predločen in premogočen odpor.

V ostalem pa: ali pride sploh kedaj do italijanske aneksije »Julijske Benecije«?

Naše ljudstvo tostran črte pravi, da ne! — na oni strani, pri vas v Ljubljani, v Zagrebu, v Belgradu pa se je tudi dejalo in se pravi, da ne! Kako naj Giolitti ta »ne« izpremeni v »da«: ali ne bi bilo dobro, da bi vprašal za svet tiste ljudi, ki so videli polk kralja Petra?!

Dr. Ivan Shvegel:

Vae victis!

Versailleski mir.

V.

Neki drug predlog je šel za tem, da bi se mirovno delo venčalo tako, da bi se vsi vojni dolgov med zavezniki uničili ter najelo mednarodno posojilo (temeljem nemške odškodninske dolžnosti), ki bi preskrbelo evropske dežele, zmagovalce in premagance, z neposredno potrebnimi pomožnimi sredstvi. Drugače zavezniki drug drugemu ne bodo plačali nič manj odškodnin kakor Nemčija. »Francija, čeprav zmagovala, bo morala plačati svojim zaveznikom več kakor štirikrat toliko, nego je morala plačati Nemčiji po svojem porazu l. 1870.« Uničenje vojnih dolgov bi zahtevalo od Združenih držav žrtev 10 milijard dolarjev, za kar ne kažejo ravno veselja, dasiravno mnogo tudi Amerikanci priporočajo ta postopek in se more smatrati dejstvo, da se je Amerika zaenkrat odpovedala obrestnim plačilom, ki bi drugače tečaj dolarja poglajala na škodo Evrope še višje in bi ameriško izvozno trgovino še bolj oškodovala — kot korak v tem pravcu.¹

Nikjer ni svetovna vojna povzročila ali pospešila tako globokosegajočih izprememb, kakor v razmerju Evrope do Amerike. Pogled na to naj zaključiti to razpravo o versailleskem miru.

Pravi zmagovalcev v vojni je Amerika; njej nasproti velja »Vae victis« za vse dežele Evrope, zmagovalce in premagance, in sicer za velike industrijske države na zapadu in v srednji Evropi še bolj, nego za manjše, pa same sebi zadostujoče države, kakor je naša. Tekom desetletja pred letom 1914 so imele Združene države aktivno trgovinsko bilanco v okroglem znesku letnih 500.000.000 dolarjev, ki so jih potrebovale za obrestovanje svojih evropskih dolgov, za plačevanje tujih ladijskih tovorov, za denarne pošiljave naseljencev v domovino, za potovanja itd. Tekom vojne pa Amerika, katere izvozni prebitek v znesku 551.000.000 dolarjev l. 1912 se je zvišal na 3.500.000.000 dolarjev l. 1919, ni le poplačala Evropi vseh svojih dolgov, marveč ji je še 10 milijard posodila (neglede na zasebne nakupe evropskih papirjev), tako da bi bilo treba sedaj v poravnavo plačilne bilance za 500.000.000 dolarjev večjega uvoza. Iz tega položaja ima Midas samo tri izhode: omejiti izvoz, po-

množiti uvoz in dovoliti evropskim kupcem — za katere skuša ameriška zakonodaja ustanoviti tudi organizacije (Edge-Bill)-kredit. Brezobzirna omejitev izvoza bi ameriškim izvoznim industrijam izpodnesla tla, dežela bi zabredla v krizo, dočim bi morala Evropa lakote umreti. Sicer pa v tem pravcu — v kolikor ne gre za brez-pogojno potrebne dobave Evrope — itak ob sebi učinkujejo ugodni menični kurzi. Mnoge ameriške tvrdke premešajo svoja podjetja v druge dežele. Kar so delale v prejšnjih časih pod vplivom carinskih meja ali delavskih mezd, delajo sedaj radi previsokih meničnih kurzov. Tako se včasih zgodi, da morajo kapitalisti zapustiti deželo, v kateri se jim predobro godilo. Pomnožitev uvoza ima zopet v lastnem bogastvu Amerike na pomožnih sredstvih in proizvodih svoje meje. Ako Američani vrhu tega nočejo, da bi evropsko blago v njihovi lastni deželi delalo konkurenco domači industriji, se pa na drugi strani izpostavljajo nevarnosti, da se s svojo izvozno industrio na neprijeten način srečajo kje drugod na svetovnih trgih. Ni torej nobene drugega sredstva — je rekel neki Amerikanec —, nego da sprejme Amerika od Evrope v plačilo blago ter ga sredi Oceana pogrezne na dno!

»Amerika«, pravi Thomas Lamont, ki je bil v Parizu Wilsonov svetovalec, »ima v svoji lastni zgodovini po državljanski vojni paralelo sedanjemu evropskemu položaju. Takrat je imela pasivno trgovinsko bilanco, zlato je bilo odteklo iz dežele, cene so bile visoke, finance v neredu, papirnat denar, ki ga je bilo na kupe, je prisel zelo ob vrednost. Evropa bo svoja večja vprašanja ravno tako rešila, kakor je Amerika rešila svoja manjša. Amerika ne bo pozabila pomoči, katero ji je v tistem težkem času pred 50 leti nudila Evropa s tem, da je radodarno pomagala urediti valuto in dolarju zopet pridobila zlato pariteto.«

Ne upam se pridružiti temu optimizmu, kolikor tudi želim, da bi me moj občutek varal. Bolezen, ki jo opisuje Lamont, je v obeh slučajih ista, toda razlika je, ako napade mlad ali pa star organizem. Prihodnja bodočnost pripada narodom Amerike in vzhodne Azije in — upajmo — tudi veliki in vendar nemožni Rusiji. Evropa bo sedanjo akutno krizo vsekakor premagala, potem pa bo počasi obubožala in postala odvisna od Amerike.

Potomci 2000letne kulture.

O krvavih dogodkih v Prvačini smo prejeli naslednje izvirno poročilo:

Praznik sv. Cirila in Metoda smo mislili v Prvačini kot narodni praznik praznovati slovesno, toda vsa naša prizadevanja so se spremenila v kri... Sv. maša je bila napovedana ob 9. uri. Okoli 7. ure so odšle vse tri domače godbe v okoliške občine, Dornberg, Vogersko in Gradišče, da bi privabile ljudstvo k tej narodni slavnosti. In res, od vseh strani so hiteli ljudje in so vkorakali z zastavami in godbo na čelu v z zastavami okrašen Prvačino, ki ne pomni še toliko tujcev v svoji sredi. Hiše so dišale slovenske trobojnice, ena je kmalu dosegala drugo. Zastave so pa zelo bodle naše sedanje zatiralce v oči in so hoteli z revolverji in bajoneti izsiliti od ljudstva, da bi odstranilo zastave. Vse grožnje, revolverji in bajoneti niso opravili pri naših ljudeh ničesar. vsled tega so poklicali v pomoč močnejšo vojaško patruljo, ki je prišla v občino, ravno ko so vkorakali okoličani v Prvačino. Hiteli so od hiše do hiše in trgli zastave z drogov, kakor da bi bila odvisna vsa veličina laškega kraljestva od ene slovenske zastave in bi ta zatemnila »zmagovito Italijo«.

Ko so »opravili« svoj »posel« po hišah, so se z vsi silo vrgli na zbiračo se ljudstvo, hoteč tudi temu iztrgati iz rok njemu najsvetejšo zastavo. Deloma se jim je to tudi posrečilo. Pa ljudstvo se ni ustrašilo tudi tega ponovnega napada, ampak je korakalo z godbami na čelu proti cerkvi, kamor je došlo z nekaj zastavami.

Ko je patrulja uvidela, da ne opravi ničesar na cesti, je zdirjala s karabinjerji na čelu po stranskih potih, da bi prehitela udeležence narodnega slavlja in se je postavila na prostor pred cerkvijo, kjer se je postavila v dvored in začela streljati salve na mirne ljudi. Med ljudstvom je nastala po prvih streljih velika panika, ker so se nahajali med udeleženci tudi ženske, otro-

* V poštven prihajajoče vsote v funtih šterlingov nam kaže naslednja, kar tiče Amerike ne čisto popolna tabela:

Prejeli so:	Od Združenih držav:	Od Anglije:	Od Francije:	Vsota:
Anglija	842.000.000	—	—	842.000.000
Francija	550.000.000	508.000.000	—	1.058.000.000
Italija	325.000.000	467.000.000	35.000.000	827.000.000
Rusija	38.000.000	568.000.000	180.000.000	786.000.000
Belgija	80.000.000	98.000.000	90.000.000	268.000.000
Srbija in Jugoslavija	20.000.000	20.000.000	20.000.000	60.000.000
Drugi	35.000.000	78.000.000	50.000.000	163.000.000
Vsota	1.900.000.000	1.740.000.000	335.000.000	3.975.000.000

ci in starci, da celo noseče in doječe ženske z dojenčki v naročju. Vse to pa ni zadržalo zastopnika 2000 letne kulture, ampak je v svojem sovražnosti in zaslepljenosti zapovedal ogenj. Ko sta se dim in razburjenost polegla, smo šele videli sadove te kulture. Štiri žrtve, med njimi 12 letni otrok so se valjale v krvi... Upati je, da vse štiri okrevajo. Pa tudi laški kulturonosci sami so odnesli precej razbitih glav domov. Odkurili so jo pa precej hitro, ker so pustili celo klobuke pred cerkvijo, ker bi jim drugače slaba predla.

Sv. maša se ta dan sploh ni vršila, ker so našega g. župnika aretirali in odpeljali v začasn karabinijerski zapor. Zaprt je bil pa samo do 5. ure popoldne, ker so se naši novi kulturonosci zball batin žensk in otrok, ki so odločno zahtevali, da ga morajo takoj izpustiti, ako hočejo še ostati pri življenju. Sedaj je vse mirno. Preiskava se dotle še ni vršila nobena. Kako bo v bodoče, bomo poročali.

Kot v zasmeh temu dejanju, s katerim hočejo naši »odrešitelji« uničiti vsako narodno čustvovanje, vsako narodno manifestacijo in praznovanje, je pa visoko gorl v zvoniku na Gradišču, naši vipavski »Črni-gori« plapolala cel dan slovenska trobojnica, ki je oznanjala urbi et orbi, da je tukaj Slovenec doma in hoče tudi tak nadalje ostati. Oznanjala nam je pa tudi, da ni več daleč čas, ko bode smela nemoteno vsak dan plapolati. Da bi skoro prišel ta dan!...

Krvavi boji v Splitu.

LDU Split, 12. julija. Sinoči na predvečer godu Nj. Vel. kralja Petra I. sta 2 italijanska vojaka snela z neke zasebne hiše jugoslovanske zastavo in jo odnesla na italijansko ladjo. Vsled tega se je meščanstvo vznemirilo. Množici, ki se je zbrala k svečanostim, je zavrela kri. Ljudstvo, ki ga je bilo vedno več, je prepevalo nacionalne pesmi. Prišlo je do veličastnih manifestacij. Dočim se je vse to normalno razvijalo, je priplul k obali motorni čoln z italijansko vojno ladjo »Puglia«, na katerem so bili mornarji in častniki. Preden je še čoln pristal k obali, je pristopil načelnik policije in z jasnim glasom zaklical kapitanu, naj vojaštvo ne strelja na obal, ker jamči on za italijanske častnike, ki se slučajno nahajajo na kopnem. Preden je to izrekel, je bilo izpaljenih nekaj strelcov. (Tik poleg policijskega načelnika je padel na tla človek, ki je bil takoj mrtev. Razen tega so italijanske kroglice usmrtili dva orožnika in več civilnih oseb. Pri policijskem načelniku je stal brigadir orožniški poveljnik polkovnik Kostić s svojimi častniki. Naši orožniki so nato otvorili ogenj na italijansko vojno ladjo. Kakor se je izvedelo kasneje, je bil pri tem ranjen poveljnik ladje »Puglia«, brigadni kapitan Gulli, nadalje dva orožnika in nekaj mornarjev. Medtem sta se zbrala na obali orožništvo in policija, ki sta napravila red in mir. Okrog 24. ure je vladalo v mestu normalno življenje. Zjutraj se je po mestu razvedelo, da je kapitan Gulli po izvršeni operaciji umrl.

LDU Split, 12. julija. Iz Zadra je došel na Split italijanski admiral Mille in se nastanil na italijanski vojni ladji »Puglia«. Odradil je, da se umrli poveljnik Gulli pokopje z vsemi vojaškimi častmi. Radi mira in reda najbrže ne bo spreveda ne pri pogrebu poveljnika Gullija, ne pri pogrebu begunca iz Tjesnega. Davi je došel v Split ameriški admiral Andrews in takoj v škofovi palači pričel preiskavo. Italijani ne puste nobene ladje v luko. Davi sta dospela parnika »Danubio« in »Baron Bruck«, Italijani so ju ustavili v luki in niso dopustili, da bi se moštvo izkrcalo. Nato sta parnika nadaljevala svojo vožnjo.

Kako poročajo Italijani.

LDU Rim, 12. julija. (DKU) 'Agenzia Stefani poroča: Sinoči so jugoslovanski nacionalisti priredili v Splitu manifestacijo. Udeleženci manifestacije so brez povoda napadli skupino častnikov italijanske vojne ladje »Puglia«, ki se nahaja v luki. Čoln, odposlan v varstvo častnikov, so sprejeli s strelji iz revolverjev. Proti drugemu čolnu, ki je poizkušal štiti vkrcanje častnikov, so metali ročne granate in streljali. Poveljnik »Puglie«, ki je bil v zadnjeomenjenem čolnu in strojnik sta bila hudo ranjena ter umrli. Razen teh je bil ranjen en častnik in en strojnik. Ameriški admiral, ki kontrolira obale zunaj premirnega pasa, je pri mestnih oblastvih interveniral. Zdi se, da je red vzpostavljen. Odradilo se je potrebno v varstvo Italijanov in ukrenili so se koraki, da se doseže primerno zadoščenje.

Upor italijanskih vojakov v Idriji.

Ljubljana, 12. julija. Iz poročil, došlih v Ljubljano, izvem, da se je v noči od petka na soboto v Idriji uprla vojaška posadka, ko so vojakom naznanili, da gredo v Albanijo, Karabinierji, ojačeni z oddelki financiariev. so zaprli vse dohode v mesto.

Vojaštvo se je udalo, a izjavilo, da v 'Albanijo ne gre.

Idrija, 12. julija. V noči od petka na soboto se je tu uprl bataljon italijanskega vojaštva, ki je bil namenjen v Albanijo. Pometali so puške »Abbasso re d' Italia!« Karabinierji in financiarji so zastražili vhode v sredino mesta. V soboto so upostavili mir. Vojaštvo je ostalo v Idriji. Vojaštvo izjavlja, da stvar še ni končana.

Država SHS.

Pred glasovanjem na Koroškem.

LDU Celovec, 12. jul. (Dun. KU) Kakor se uradno javlja, odpotuje štab angleškega oddelka komisije za ljudsko glasovanje dne 14. julija t. l. iz Ostende v Celovec in dospe v Celovec prejkone 16. julija. Polkovnik Peck, predsednik angleškega oddelka komisije in obenem predsednik komisije za ljudsko glasovanje, dospe nekaj dni kasneje.

Naš denar.

LDU Belgrad, 11. julija. V smislu dogovora, sklenjenega 26. januarja t. l. med ministrstvom financ in Narodno banko, bi morala Narodna banka sprejeti kot svoje vse začasne novčance, ki jih je izdalo ministrstvo za notranje posle. Med temi so novčance za en dinar in za pol dinarja. Skupna vsota prvih novčanic znaša 60 milijonov dinarjev, a drugih 25 milijonov dinarjev. Ministrstvo financ je sedaj sprejelo predlog Narodne banke, da te novčance ni smatrati za bankovce Narodne banke, temveč za papirnati državni denar, kot je to na Angleškem z novčanicami od 1 in 1 in pol funta, ter v Italiji z novčanicami od 5 do 10 lir. Na podlagi tega je dosežen sporazum. Ministrski svet je vsled tega sklenil: 1. da se enodinarske in poldinarske novčance smatrati za državni papirnati denar. 2. V privatnem prometu ni nihče obvezan, od poldinarskih novčanic sprejeti več kot 100 dinarjev, od enodinarskih pa ne več kot 200 dinarjev. 3. Vse državne blagajne morajo sprejeti te novčance v nemejenem obsegu. Finančno ministrstvo je izdalo vsem podrejenim organom tozadevna navodila.

Poljska.

Za obrambo proti boljševikom.

LDU Amsterdam, 12. julija. (DKU) »Times« javljajo iz Varšave: Poljska napenja sedaj vse svoje moči, da bi organizirala obrambo proti boljševikom. Vesti o revoluciji v Varšavi niso utemeljene. Vršile so se samo manifestacije proti začasnemu glasovanju v Gorenji Šleziji. Okoli pol milijona oseb obojega spola se je prostovoljno javilo za vojna dela, med njimi 100.000 za vojno službo. Vsi redarji v Varšavi so se prijavili k službi na fronti. Čevljarji so sestavili en polk.

Posredovanje vrhovnega sveta.

LDU Pariz, 12. julija. (DKU) »Journal des Debats« poroča iz Spaje: Vrhovni svet se je zavezal, da z nastopnimi pogoji posreduje med Poljsko in sovjetsko Rusijo: Poljska mora prepustiti vrhovnemu svetu, odrekajoč se vsem imperialističnim načrtom, da brezpogojno določi meje in da odloči vprašanje Gdanskega in Tešina. Poljske čete se morajo umakniti na črto Grodno—Brest-Litovsk, sovjetske čete pa napredujejo do črte, ki je od prejšnje oddaljena 50 km. Zavezniki pa bodo podpirali Poljake, ako bi rdeče čete prekoračile pravo poljsko mejo.

Pojasnilo poljskega konzulata.

Ljubljana, 12. julija. Poljski sovražni nemški dopisni in brzojavni uradi tendenciozno razširjajo neresnične vesti, da so boljševiki na južno-vzhodni fronti se bojujočo poljsko amado popolnoma uničili, da so že prekoračili meje bivše Galicije in ogrožajo Lvov in celo Varšavo. Zato je poljski vicekonzulat poblaščen, da konstatira, da ni nobena poljska armada bila tako razbita, da ne bi bila zmožna nadaljevanja boja. Torej ni resnično, da so boljševiki prekoračili meje Galicije in da je Lvov ali katerokoli drugo večje mesto ogroženo ali evakuirano. Na podlagi zadnjih uradnih vesti se raztega poljsko-ruska bojna črta od Dvine vzdolžno reke Berezine in Pripeti, dalje okoli 5 km zapadno Rovna skozi Latičev do Bara, torej so boljševiki okoli 150—200 km od meje Galicije. Ta bojna črta se že nekaj dni ni skoraj nič izpremenila, kar je najboljši dokaz, da je poljska armada, bojujoča se na tej fronti, popolnoma obdržala svojo bojno odpornost.

Konferenca v Spaji.

LDU Spa, 13. julija. (DKU-Havas). Vprašanje glede premoga še ni rešeno. Zavezniki nameravajo nemško delegacijo pripraviti od tega, da prevzame one obveznosti, katere smejo zavezniški po mirovni pogodbi Nimčiji vsiliti, z drugimi besedami, zavezniški stremo po tem, pridobiti nekako sodelovanje nemške vlade pri izvedbi

mirovne pogodbe kakor se vidi, ta metoda doslej ni imela pozitivnega uspeha. Treba bi pa bilo uporabiti to metodo pred prisilnimi sredstvi, ako bi bila potrebna. Na popoldanski seji je načelnik zavezniških delegacij vztrajal pri zvišanju premogovne količine, 1.1 milijona ton, predlagane po Nimčiji. Minister za zunanje stvari dr. Simons je izjavil, da je pripravljen pristati na 1.3 milijona ton, ako se gospodarski položaj Nemčije izboljša. Zavezniški so odgovorili, da manj kakor 2 milijona ton na mesec ne morejo zahtevati, izjavili so pa, da so pripravljene, olajšati preskrbo rudarjev. Ker so ostali Nemci nepopustljivi, so zavezniški sklenili, da se bodo držali številke 2.4 milijona ton, kakor jo je določila komisija za obnovo. Ugodili so prošnji nemškega ministra, da se dovoli nemški delegaciji enodneven rok za odgovor. V nemških krogih se govori, da bo dr. Simons predlagal, da bi se zedinili na podlagi 1.8 milijona ton.

Politične novice.

Dva shoda. V nedeljo je imelo krščansko-socialno delavstvo velik shod v veliki dvorani Uniona. Dvorana in galerije so bile polne. Nad 3000 delavcev in delavk se je shoda udeležilo. Poročal je urednik Kremžar o stanovanjski bedi, drugi govorniki so govorili o raznih delavskih vprašanjih. Zborovalci so se izrekli solidarne z vladno akcijo glede stanovanjskega vprašanja in so ogorčeno obsodili pomoč, ki jo dajejo liberalci in celo sodišča bogatašem, ki nečejo vršiti svoje socialne dolžnosti. Shod je bil veličastna manifestacija krščansko-socialnega delavstva. V ponedeljek ob 8. zvečer se je vršil v Mestnem domu shod komunistov. Na shod je prišlo mnogo socialistov in drugih radovednežev. Shod se je razvil v rezko prerekanje med socialdemokrati in komunisti. Drug drugemu so si očitali razne nečedne stvari. Od socialistov strani je govoril tudi poslanec Čobal, ki se v velikem hruku ni mogel uveljaviti. Današnji »Naprej« piše o komunistih tudi sledeče: »Kdor se je prodajal prvič, se prodaja drugič in se bo prodajal tretjič, pa bodi to Peter ali Pavel. In v tej komunistični družbi bi lahko našli take ljudi. Kdor več plača: kaj prepričanje, kaj proletarijat. Najbolj drzen in najbolj nesramen je navadno tisti, ki se najbolj prodaja. Vprašajte jih, od kod imajo denar: ne delajo nič, jedo in pijo pa kot lačne krave kralja Faraona.« Pred pol letom so bili vsi ti še iskreni prijatelji in so si v bratski ljubezni vse odpustili.

Beli teror hoče iznajti na vsak način »Naprej« v Sloveniji. Kdor noče priznati ali se pokoriti rdečemu terorju, ki se po vseh naših industrijskih krajih skuša uveljaviti, uvaža po mnenju socialistov beli teror. V članku iz Kočevja — s katerim je pa ondotni okrajni komisar v ravnotaki zvezi kakor n. pr. g. Kristan — smo opozorili na teroristično gibanje, ki se je tam za časa štrajka razpaslo. Po mnenju »Napreja« je bilo to le nedolžna igra, ki so jo udarji uprizorili v večjo čast države in kočevskega ljudstva. Okrajni glavar, ki se ni upal izvršiti vladnih naredb, je našel veliko milost v očeh gospodov okoli »Napreja«. Organiziran odpor proti vladnim naredbam in nasilje proti delavoljnim, ni bil teror, bramba vladnih naredb in delavoljnih, to je pa teror. Narobe svet, bi rekli stari, socialisti imenujejo to ideologijo naziranje, nastalo kot naraven sad ekonomskih razmer. Res škoda, da te ekonomske razmere ne odsvitajo v vseh glavah enako.

Socialno-demokratska stranka na nemškem štajerskem je 11. t. m. na izrednem zborovanju pokrajinske stranke izrazila svoje mnenje o krizi v štajerski deželni vladi. Po referatu poslanca dr. Eislerja se je z vsemi glasovi proti trem sklenilo, obnoviti izjavo zborovanja pokrajinske stranke dne 20. junija t. l., po kateri je koalicijska s krščansko-socialno stranko v deželni zboru prenehala, vendar pa iznova zavzeti socialno-demokratski stranki pripadajoči mandat. Ker pa bi se z enim socialno-demokratskim poslancom v deželni vladi ne bi mogla rešiti kriza, povzročena po meščanskih strankah, in ker bi se mogla kriza rešiti samo z odločitvijo volilcev samih, bo socialno-demokratski deželnozborni klub na prihodnji seji predlagal predčasno ukinitje funkcijske dobe deželnega zbora in izvedbo deželnozbornih volitev zaeno z novimi volitvami za narodno skupščino dne 17. oktobra t. l.

Iz Korošana.

Celovec, 10. jul. 1920.

Prizori z ulice. Trg je dosledno prazen. Mesa ni videti, niti zelenjave. To potrjujejo vsi celovski časopisi. Vendar se drzne »Kärntner Landmannschaft« z dne 9. t. m. poročati iz Ljubljane, da je »neka kmetica v Ljubljani vrsta krompir kokošim na dvorišče, neka stara gospa da ga je pobrala in takoj povžila. — Naj torej nasproti tej izmišljeni bajki ta-

koj postrežem z resničnim dogodkom iz Celovca, kar sem videl sam z lastnimi očmi.

1. Silna redkost so tu črešnje. Če sploh pridejo na trg, se ljudje naravnost rujejo za nje. — Pri taki priliki približno pred enim tednom (kasneje jih sploh nisem več videl) — je padla na tla ena sama črešnja, a neka dobro oblečena in ne stara gospa jo je hlastno pobrala in slastno zavžila. —

2. Zadaj za nekim hotelom stoji voz, na kojega mečejo dnevne odpadke. — Tja prihaja ponovno stara, od bede sključena in tresoča se gospa, ki se ji poznajo sledovi boljših dni, in brska po teh odpadkih, če bi se dalo morda še kaj dobiti... Za njo pride par bosih in na pol oblečenih otrok; naposled mršav pes, in dela isto... Meni pa silijo v oči solze! — Ali so to one opetovano opevane do-brote v Nemški Avstriji? — In pa: Ali mislite, da kdo tukaj smatra pisavo te vrste »Schmierblätt« za resno?

3. »Kärntner Tagblatt« (z dne 9. jul.) krompirja na trgu sploh ne vidi. V tem ima čisto prav. Jaz ga namreč tudi ne, in ga v 14 dneh sploh še nisem videl. — »Freie Stimmen« od 9. jul. poje enako kakor »Tagbl.« žalostno pesem o krompirju. — Ni ga in ga ni, in nobena »kmetica v Celovcu« ga ne more metati kokošim, niti ga kuhati lastnim lačnim otrokom. — Pravi pa ta list nadalje, da se pač dobi italijanski krompir pri verižnikih po 10 do 12 K kilogram. Morda; jaz ga nisem videl. Kaj pač šele bo s Celovcem, če bi mu ostala vrata zaprta pred nosom? K sreči je pretežna večina treznejše mislečega prebivalstva že prišla k pameti; nekaj se jih drži rezervirano, pasivno. Ostali pa so hujskači, bodisi iz zagrizene nadutosti in obratno, ali pa taki, ki se jim tresajo hlače na shušanih bedrih. In nič ne bo škodilo, če pošlje pretežna večina pametnih te junake pobirat — krompirjeve odpadke. F. K.

Dnevne novice.

Letošnji novomašniki. Prihodnjo nedeljo, dne 18. julija bo posvetil prevz, škof dr. Jeglič v ljubljanski stolnici 9 novomašnikov, med njimi dva redovnika lazarista. Nove maše bodo v sledečem redu: V. Berlic in M. Očepek, dne 19. julija v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani, Ignacij Nadrab, 20. julija na Brezjah, — Gabrejna Franc, 25. julija na Uncu pri Raketu, — Pleša Franc, 25. julija v Kranju, — Ambrožič Franc (III. letn.), 25. julija v Mekinjah pri Kamniku, — Blažič Franc (III. letn.), 25. julija v Žužemberku, — Gerčar Feliks (III. letn.) pravtam isti dan, — Kolenec Franc, 1. ali 8. avgusta v Idriji.

Prva promocija na ljubljanski univerzi. V četrtek dne 15. julija bo promoviran za doktorja vsega prava g. vladni koncipist Mirko Kuhelj.

Promocija. V soboto, dne 10. julija 1920 je bila promovirana na vseučilišču v Pragi za doktorico vsega zdravilstva gđc. Malka Šimec.

Veselo zanimanje za naš Korotan se je vzbudilo v vseh krajih in slojih Slovenije in cele države. Nastalo je plemenito tekmovalstvo, kdo bo več pripomogel k naši skupni častni zmagi. Kdor ne more drugače sodelovati, hoče vsaj gmotno podpirati naše težko delo. Narodni svet ne potrebuje denarja za nemoralno podkupovanje, ker se hoče za pošteno in pravično stvar boriti tudi s poštenimi in pravičnimi sredstvi. Razumljivo pa je, da mu je tudi gmotna pomoč dobrodošla, ker mora pobijati obširno nemško propagando, ki jo vzdržuje in podpira ne samo nemška vlada, ampak vsa nemška javnost z obilnimi denarnimi prispevki. Saj je samo celovski Kaerntner Tagblatt v eni sami svoji številki z dne 15. junija 1920 izkazal 224.000 K privatnih doneskov. Narodnemu svetu za Koroško pa bi bilo silno neljubo, ako bi se pripetil slučaj zlorabe javnega zanimanja in radodarnosti, ter bi se darovi, katere hoče doprinesiti slovenska požrtvovalnost uporabiti drugače, kakor je njih namen. Zato opozarjamo, da so upravičeni za nabiranje denarnih prispevkov samo Koroški odbori ozir. njihovi pooblaščenici. Le tam, kjer teh ni, so prevzele to nalogo podružnice Jugoslovanske Matice, »Gospodstvske-mu Zvonu« v Ljubljani pa pripada sporazumno z Narodnim svetom kot delokrog Ljubljana in okolica ter vsi kraji naše države izven Slovenije. Vsi prispevki naj se pošiljajo na naslov: Narodni svet za Koroško v Velikovecu. Pripominjamo, da pripade ves pribitek po plebiscitu Jugoslovanski Matici.

Naša revolucija in naše pravo. Danes prinašamo nadaljevanje g. Lajovičevega članka. Pomotoma je v uvodu en stavek izostal. Tretji odstavek se mora v celoti tako glasiti: Ker sta se predmeta, označenega v naslovu, deloma dotaknila tudi Leonid Pitamic v svojem nastopnem predavanju »Pravo in revolucija« ter Stefan Sagadin v svoji knjigi »Naš sedanji ustavni položaj«, se bom prilično tudi njihovih mnenj dotaknil.

— **Konsorcij za »Slovenca«** bo imel sejo v petek, dne 16. t. m. ob štirih popoldne.

— **Smrtna kosa.** V deželni bolnici je umrla vadniška učiteljica uršulinka S. Marija Solar iz Škofje Loke. Pokopali so jo v ponedeljek na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani. Blaga redovnica, ki se je po dolgi, trpljenja polni bolezni preselila v večnost, bodi vsem njenim učenkam in gojenkam priporočena v pobožen spomin in molitev. R. I. P.

— **Učiteljski svet** Ono učiteljsko na Stajerskem in Koroškem, kakor tudi ono, ki je v kakih tečajih, se s tem obvešča, da šolska oblastva z isto naklonjenostjo dovoljujejo dopuste za udeležbo v Mariboru, kakor za Belgrad. V tem pogledu tedaj ne more delati zaprek nihče in nikjer. Treba se je le pravilno javiti in navesti čas dopusta. Vsem, ki so doposlali doslej denar, pošljemo v kratkem po pošti taborske izkaznice.

— **Eksplodija v kamniški smodnišnici.** V soboto popoldne sta delavca Anton Zajc in Martin Dornik v smodnišnici v Kamniku snajžila stroj, pri tem se je vžgal smodnik in nastala je eksplozija. Zajc je bil takoj mrtev, Dornik pa je prišel še k zavesti, toda je kmalu po groznih bolečinah umrl. »Slovenec« je že poročal o nezgodnih razmerah, ki vladajo v kamniški smodnišnici. Na pritisk poveljstva smodnišnice nam je par delavcev poslalo »popravek«, ki ga nismo priobčili, ker ni odgovarjal resnici in je bil izsiljen. Že po tragični smrti delavca Prohinarja so bile merodajne oblasti opozorjene na ramere v smodnišnici, pa niso ničesar ukrenile. Priti je moralo prej do še nadaljnjih človeških žrtev. Delavci v smodnišnici izjavljajo, da bodo gotovo sledile še nadaljne nesreče, ako se razmere takoj korenito ne zboljšajo.

— **Zahvala.** Delavcem, ki so spremili mojega očeta k zadnjemu počitku, in pevcem kamniške delavske organizacije, ki so mu zapeli dve lepi pesmi v slovo, se najiskrenejše zahvaljujem. — Dr. Ivan Dornik.

— **Vodstvo Marijanišča** sporoča, da zaradi pomanjkanja prostorov ne more več ugoditi nobeni na daljnj prihodnji za sprejem srednješolcev v zavod.

— **Sklep glede sprejema v pripravljajni rezred** in prvi letnik državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani je objavljen na razglasni deski pred ravnateljsko pisarno. — Ravnateljstvo.

— **Rogaška Slatina.** Dne 18. julija poseti naše kopališče pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane in priredi pevski koncert, čigar vzpored obsega krasne jugoslovanske umetne in narodne pesmi, ki jih izvajajo društveni ženski, moški in mešani zbor (80 pevcev in pevk). Kopališkim gostom in vsem prijateljem naše lepe pesmi v Slatini in okolici obisk koncerta toplo priporočamo. Vstopnice so naprodaj pri g. I. Beraniču v Rogški Slatini. (K)

— **Amerikanski sladkor.** Pošiljatev ameriškega sladkorja, katerega dobavo za Slovenijo je prevzela Sladkorna zveza v Ljubljani (po g. A. Lillegu) in Zveza slovenskih trgovcev v Celju, se je zakasnela za več mesecev, ker jadrnica radi neugodnih vetrov in havarije ni mogla pravočasno dospeti v Trst. Po izvedbah, ki jih je odsek za prehrano izvršil v Trstu, je jadrnica dne 7. julija t. l. pristala v Sardiniji, odkoder je že odplula proti Trstu, kamor mora vsak čas dospeti. Dobavnih pogojev ne zadene na zakasnelosti dobave nobena krivda. Ker je cena temu sladkorju še vedno jako ugodna — presegala ne bo 40 K za kilogram — in je doba do prihodnje sladkorne kampanje še zelo dolga, je nujno priporočati, da se prebivalstvo preskrbi s tem sladkorjem. Če ta sladkor ne bi našel dovolj odjemalcev v Sloveniji, se bo moral prodati izven Slovenije. Okrajna oddajališča (trgovci, aprovizacije, obrtniki itd.) naj si tedaj takoj zagotovijo ta sladkor.

— **Suknje** 1500 kron vredno je ukradel županu Josipu Kutnarju na Muljavi žagar Anton Perko, ki ima v zapestju desno roko odrezano.

— **Subskripcija XI. emisije delnic Ljubljanske kreditne banke.** Delničarji Ljubljanske kreditne banke se opozarjajo, da poteče rok za razpisano XI. emisijo novih delnic dne 25. t. m. vsled česar je treba pravico do novih delnic pravočasno preglasiti pri banki, da ne bodo posestniki delnic imeli po nepotrebnem vsled neizvršitve opcije škodo. Oni gg. delničarji, ki ne razpolagajo s potrebnimi sredstvi za subskripcijo novih delnic, se opozarjajo, da je mogoče dobavne pravice po primernem kurzu prodati, ker se na drugi strani oglašajo številni reflektanti za nove delnice, kateri do sedaj niso bili delničarji banke in si z nakupom opcijskih pravic preskrbe pravico do mladih delnic po originalnem kurzu. Tozadavna pojasnila daje dragevolje ravnateljstvo banke.

Ker se je pri zadnji subskripciji delnic Ljubljanske kreditne banke januarja meseca t. l. izkazala potreba izdatno restringirati število priglavljenih upisov na nove delnice od nedelničarjev, se opozarjajo dotični subskribenti, da imajo možnost, udeležiti se tudi sedanje subskripcije na ta način, da si kupijo opcijske pravice in

na podlagi teh subskribirajo mlade delnice po originalnem kurzu 900.— K. To zadnje priglasitve sprejemajo vsa subskripcijska mesta, katere so navedena v objavljenih inseratih, kjer so tudi razvidni ostali pogoji vpisovanja.

Priporočamo vsem interesentom, da se pravočasno odzovejo vabilu za subskripcijo, ker subskripcijski rok konča, kot že navedeno z 25. julijem t. l.

Ljubljanske novice.

lj Poročil se je g. Stanko Likar, koncipist pri poverjeništvu za socialno politiko z gđc. Iko Kozakovo.

lj Seja SKSZ bo danes ob 8. zvečer v navadnih prostorih. (K)

lj Konferenca sv. Vincencija in sv. Elizabete v mestni župniji sv. Jakoba imata skupno sejo v sredo (14. jul.) ob pol 8. Pridite vsi. — Predsednik. (K)

lj Katoliška Liga ima odborovo sejo v petek, dne 16. julija v društvenih prostorih ob 8. zvečer. Udeležba radi velike važnosti za vse odborneke obvezna. (K)

lj Seja političnega odbora za kolodvorski okraj v sredo dne 14. t. m. odpade.

lj Jugoslovanska Matica. V četrtek, dne 15. t. m. ob 18. uri se vrši druga seja odbora glavne podružnice Jugoslovanske Matice v Ljubljani v prostorih Pisarne za sedeno ozemlje, Pražakova ulica 3, I. nadstropje. Dnevni red: 1. Poročilo. 2. Tekoče zadeve. — Prosi se točne udeležbe.

lj Ljubljanski občinski svet ima svojo redno sejo danes ob 5 popoldne.

lj Smrtna nesreča. V nedeljo popoldne je padla z novega še nedovršenega mosta, ki veže Opekarsko cesto s Prulami, učenka drugega razreda Kosec v Ljubljano in utonila. Truplo so kmalu potegnili iz vode.

lj Nesreča. Učenka 2. razreda meščanske šole Minka Logar iz Cerkvene ulice št. 21. je izobešala perilo in pri tem tako nesrečno padla, da si je zlomila roko.

lj Umrli so v Ljubljani: Josip Hrvatin, hlapec, 57 let. — Marjan Koprivec, rejec, 2 leti. — Terezija Hribar, kočarjeva hči, 18 let. — Viktorija Wildmann, brivčeva hči, 5 let. — Stanislava Milavec, hči žel. sprevodnika, 3 leta. — Matilda Kosec, hči kleparskega pomočnika, 8 let. — Katarina Šušteršič, hiralica, 49 let. — S. Marija Šolar, uršulinka, učiteljica, 32 let. — Terezija Roblek, uradnikova vdova 79 let. — Ana Hofbauer, trgovka, 78 let. — Srečko Pušar, abiturient, 22 let. — Terezija Kovčec, hči zidar. pomočnika, 3 tedne. — Ana Marolt, služkinja, 34 let. — S. Frančiška Petronila Tratnik, usmiljenka, 42 let. — Rudolf Sark, sin bančnega uradnika, 5 let. — Marjeta Pogačnik, dacarjeva vdova, 45 let. — Josip Zupanc, dninar, 18 let.

Najnovejša poročila.

SEJA MINISTRSKEGA SVETA.

Belgrad, 13. julija. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10. dopoldne do 1. popoldne. Navzoči so bili vsi ministri. Namestnik ministra za zunanje zadeve dr. Momčilo Ninčić je poročal o dogodkih na italijanski meji. Po poročilu se je razvila debata o posledicah, ki bi mogle nastati vsled italijanskih izživanj, ter o korakih, ki jih je treba podvzeti. V ministrskem svetu se je pokazalo popolno enotno mišljenje, da se mora na italijanske izzivanja odgovoriti z ostrimi odredbami.

Nato je ministrski svet razpravljalo o notranje-političnem položaju, in sicer o rekonstrukciji pokrajinskih vlad, o svobodni trgovini in središnji zadruzi ter o agrarni reformi. O teh vprašanjih se je razpravljalo samo načelno in ni prišlo do nobenih pozitivnih zaključkov. Jutri se bo seja nadaljevala.

DEMOKRATI HOČEJO ZAVLEČI VOLITVE.

Belgrad, 13. julija. Naš dopisnik je izvedel, da so demokrati napravili med rekonstrukcijo pokrajinskih vlad in med glasovanjem o volivnem zakonu junktim. Ako parlamentarna zajednica ne pristane na zahteve demokratov, bodo demokrati onemogočili sprejem volivnega zakona v drugem branju. Tako bi se volitve zopet za nekaj mesecev zavlekle.

KABINETNE KRIZE NI.

Belgrad, 13. julija. Z ozirom na velik krik demokratskih listov, se je naš poročevalec informiral na merodajnem mestu in izvedel, da ni nobenega razloga za kabinetno krizo. Parlamentarna zajednica bo storila vse, da država ne razpade v nove državice.

PO DOGODKIH V SPLITU.

LDU Zagreb, 13. julija. Z ozirom na krvave dogodke v Splitu piše današnji »Obzor«: Italijani se ne drže mere. Po tolikih žrtvah in tolikem preganjanju našega naroda, so sežgali sedaj v Splitu našo državno zastavo. Giolitti naj pazi, ker Jugoslovani so doslej kazali angelsko potrpežljivost. Pred letom dni so Italijani nekažnjeno vabili nekaj francoskih voja-

kov. To pot pa je poveljnik italijanske vojne ladje »Puglia« plačal svojo predrznost z življenjem. Italija naj pomisli, da obstoje možnosti, da se z njimi pogodimo na temelju svojih pravic, ali pa da se pomenimo, kakor so z njimi govorili Albanci.

LDU Zagreb 13. julija. Včeraj, ko se je raznesla vest o krvavih dogodkih v Splitu, se je polastila prebivalstva velika vznemirjenost. Okrog devetnajste ure se je zbrala na Zrinjevcu velika množica meščanstva. Govoril je nek vseučiliški dijak, ki je napadal italijansko provokatorno politiko. Nato je množica med urnebesnimi vzkliki sežgala italijansko zastavo. Čuli so se brezštevilni ogorčeni klici proti italijanski vladi in ljudstvo je zahtevalo osvoboditev naših ozemelj izpod italijanskega jarma. Nato se je razvil izprevod, ki je za zastavo na čelu krenil po mestnih ulicah neprestano in burno protestirajoč proti italijanskemu nasilju. Izprevod je došel v »Gornji grad« pred bansko palačo, kjer je množica razburjeno vzklikala proti Italiji. Nato je odkorakal izprevod pred poslopje armijskega poveljnika, kjer so bile prilezene velike ovacije naši vojski. Zatem se je izprevod vrnil v »Donji grad« neprestano vzklikajoč proti Italiji. Pred poveljništvom savske divizije je množica prepevala narodne himne in zahtevala vojno proti Italiji, ko je izprevod došel do sokolskega poslopja, kjer se je vršil častniški ples, je armijski poveljnik general Vasič med urnebesnim vzklikanjem stopil na balkon ter rekel: »Kar čutite vi, čutim tudi jaz. Krepite svoje mišice in svoje srce in bodite pripravljeni na vse! Toda čakajte, da izreko zadnjo besedo oni, ki nosijo odgovornost za vse in ki vodijo račune o celokupnem položaju, ne samo o dogodkih v Splitu. Pustite vladi proste roke, ona je pravtako patriotska kakor vi!« Nato se je množica razšla, dijaki pa so se podali z zastavo na čelu v vseučiliško poslopje.

MINISTRI V NEVARNOSTI.

LDU Belgrad, 13. julija. Snoči so se vračali na avtomobilu z demokratske skupščine v Arangelovcu in Milanovcu ministri Svetozar Pribičević, bivši minister Drašković in poslanec Grisogono v Belgrad. Po nesreči je avtomobil zavozil nad ponor in je ostal le še zadnji del na trdni zemlji. Potniki so se rešili iz voza pri zadnjih vratih. Ministra Krizman in Velizar Janković sta se nahajala na inspekcijem potovanju po Banatu. Ko sta se vozila v čolnu po Donavi, ju je pri Gombošu presenetila nevihta, ki je tirala čoln z grozno naglico naprej po valovih. Občinstvo na obali je s strahom opazovalo potnike v čolnu, ki so se nahajali v skrajni nevarnosti. Ministra sta že slekla suknje in sezula čevlje, da se vržeta v vodo. Ko sta bila končno rešena, jima je prebivalstvo prirejalo velike ovacije.

BURNA SKUPŠČINA »MATICE HRVATSKE«.

LDU Zagreb, 13. julija. V nedeljo se je tukaj vršila skupščina »Matice Hrvatske«, ki je potekala neobičajno burno. Pri točki, kjer je vprašal predsednik, ali naj skupščina poda upravnemu odboru absolutorij, se je priglasi k besedi prof. Lukač, ki je opozarjal na okrožnico predsednika »Matice Hrvatske« prof. Tučana, bivšega poverjenika za prosveto in vero, na ravnatelje vseh srednjih šol v Hrvatski in Slavoniji, s katero jih je pozival na službo za uradniškega gibanja na Hrvatskem. Rekel je, da se ta okrožnica ne zлага s častjo predsednika tako ugledne institucije, kakor je »Matica Hrvatska«. Nato se je razvil burno razpravljanje. Ker so bili vsi poskusi, stvar poravnati, zaman, je predsednik prof. Tučan odložil svoje predsedniško mesto. Potem so volili posamezne odseke. Sklenili so, da »Matica Hrvatska« pristopi k »Prosvetni zvezi«. Za volitev predsednika tega društva bo sklicana posebna skupščina.

BORZA.

LDU Zagreb, 13. julija. Borza od 10. t. m. Devize: Berlin 170—173, Italija 0 do 416, London 245—255, New York 0—60.40, Pariz 550—570, Praga 145—150, Dunaj 38.80—39. Valute: dolarji 60—61, avstrijske krone 39—40, levi 140—145, carski rublji 110—128, češkoslovaške krone 145 do 150, angleški funti 0—265, francoski franki 560—0, Napoleondori 275—280, nemške marke 178—187, leji 170—172, italijanske lire 415—430.

Cerkveni vestnik.

c Dijaki-kongreganisti pri oo. jezuitih imajo zborovanje v petek dne 16. julija ob 4. uri popoldne. Polnoštevno!

c A—s ima svoj sestanek v soboto, dne 17. julija ob 5. uri popoldne. Pridite vsi točno!

c Duhovne vaje za duhovnike bodo pri oo. jezuitih v Ljubljani od 19. do 23. julija. Začetek v ponedeljek 19. ob 6. uri zvečer, konec 23. zjutraj. Čč. gg., ki se jih žele udeležiti, naj naznanijo predstojništvu hiše, Zrinskega cesta 9. — Ali bodo duhovne vaje še pozneje v tej hiši, še ni gotovo. Naznanilo se bo potom časopisa.

I. slovenski orlovski tabor v Mariboru.

Iz taborske pisarne. Dosedaj je prijavljeno že veliko število udeležencev. Zato najbrže ne bo mogoče vsem, ki so se priglasi za posebno prenočišče, tega preskrbeti. Zadolvoljiti se bodo morali s skupnimi prenočišči, posebno ker se moramo ozirati na goste. Skrbeli bomo v prvi vrsti za tiste, ki se takoj prijavijo.

Za narodne noše prejemamo prijave iz dežele. Kdor se še misli, naj se kmalu priglasi, da preje lahko ugotovimo število.

Izletniki na Bled ob priliki tabora imajo tudi polovično vožnjo. Prijaviti se pa morajo poprej taborski pisarni, nakar dobe posebne, za ta izlet veljavne izkaznice. Želimo, da več udeležnikov potuje z gosti, da jim razkažejo najlepši del naše zemlje.

Vse prijave za narodne noše, prenočišča, izleta na Bled itd. se zaključijo 20. t. m. opoldne in potem ne sprejemamo nikakih prijav več.

Vozni red posebnih vlakov na vseh progah objavimo v časopisu takoj ko bodo končane vse prijave in bodo končani razgovori z Južno železnico. Čim preje bomo imeli zbrane vse prijave, tem preje lahko to storimo.

»Maribor« krajepisni in kulturno zgodovinski pregled — je mala knjižica, ki je izšla v Cirilovi tiskarni v Mariboru za sedajšnje Orlovskega tabora. Lep kažipot je to za slovenski Maribor, za vse ki so že bili in ki še niso bili tam.

»Seznam ulic in trgov mesta Maribor« je tudi izšel. Služil bo dobro vsem, ki se ga bodo posluževali.

»Spominski znaki na I. slovenski orlovski tabor«, ki jih je izdelala češkoslovaška tvrtka, so že gotovi. Imajo za sedanje razmere vključno lepi izdelavi zelo nizke cene, vsak stane komaj pet kron. Ta lep spominček si bo gotovo vsak vzel iz Maribora.

Spominke razglednice, štiri različne vrste je izdelala Jugoslovanska tiskarna. Izdelane so sicer okusno, a vendar smo jih morali vsled velikanskih stroškov dati v delo le enostavno.

Orlovski vestnik.

Odsek Orla v Kamniku priredi dne 18. julija, 1920 popoldne ob pol 4. uri javno telovadbo in ljudsko veselico pri Krištofu na vrtu v Kamniku. Vabljeni so vsi odseki v okrožju in drugi prijatelji Orlov, Orlic in naraščaja, da se prireditve udeležijo. Sodeluje mengiška godba, pri ljudski veselici pa tudi pevski zbor društva Kamnik. (K)

Sentpeterski Orel ima muno sejo danes, v sredo, ob pol 8. uri. Po seji zadnji fantovski večer pred mariborsko prireditvijo. Pogoji vseh navzočnost. — Predsednik. (K)

Seja predsedstva Orliške zveze in vadijskega zbora se vrši v sredo 14. t. m. točno ob 5. uri popoldne, Jugoslovanska tiskarna III. nadst. — Predsednica. (K)

Orliški krožek »Ljubljana« ima izredno telovadbo danes 14. t. m. ob 6. uri na I. drž. gimnaziji. Prosim polnoštevilne udeležbe. — Načelnica.

Turistika in sport.

Flenarna seja »Sportne zveze« in »Olimpijskega pododbora« se vrši v sredo 14. t. m. ob 21. uri in ne, kot v vabilih označeno ob 20. uri in sicer radi preložitve seje magistratnega sveta. Gg. načelnike odsekov izrečno opozarjamo, da se bode med drugim tudi sklepalo o jesenskih sportnih prireditvah.

Propagandni izlet avtomobilnega kluba na Koroško, ki se je moral vsled delovanja kluba ob priliki obiska regenta preložiti, se vrši še tekom tega meseca. Isti bode obsegal vse bistvene in krajevno zanimive dele Koroške. Na možnost udeležbe iz Stajerske se bode posebej oziralo. Interesenti, ki še niso člani kluba, naj blagovolijo prijaviti svoj pristop. Natančni spored bode objavljen v prihodnjih številkih tednika »Sport« in v prihodnjih nedeljskih številkah Ljubljanskih dnevnikov.

Cestna dirka Ljubljana—Golje—Ljubljana prirejena po klubu kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani dne 18. t. m. obeta biti po lepem rezultatu pretečeno nedeljske dirke Ljubljana—Tržič—Ljubljana zelo zanimiva. Start v nedeljo dopoldan pri 1 km na Dunajski cesti ob 9. uri za seniore, 9.30 za teška in 10 za lahka koleša. Cilj istotam popoldne približno med 3. in 4. uro. Dostop imajo vsi klubi »Sportne zveze« Ljubljana. Prijave se sprejemajo pisмено do 15. t. m. ali ustmeno do pol 6. ure v trgovini »Svetla«, Mestni trg 23, ali pa na naslov kluba. (K)

Nedeljska dirka Ljubljana—Tržič—Ljubljana se je vršila z najboljšim uspehom. Na 80 km dolgo progo je startalo v lahki skupini 8 dirkačev, v težki 9 in v skupini seniorjev 3. Prvi je došel na cilj v lahki skupini g. Šiškočič v 2 urah 40 minutah, tik za njim g. Deržaj za drugimol-

kolesne dolžine, tretji je bil Zanoškar, četrti Solar, peti Beve, šesti Siard; v teži skupini je vozil prvi v cilj g. Perdan v 2 urah 48 minutah 15 sekundah, drugi g. Bar Vinko v 2 urah 54 minutah 36 sekundah, tretji Kirner, četrti Butinar, peti Bar Adolf; v skupini seniorjev je došel prvi g. Nosan Fran v 3 urah 10 minutah 52 sekundah, drugi g. Porenta Fran. Na cilj so došli vsi. Z dirko je bil dosežen kljub močnemu protivetru na progi Kranj—Tržič, ki je silno oviral dirkače znaten uspeh, kajti povprečni tempo prvega v lahki skupini znaša 30 km, za kar je bilo treba mestoma voziti do 35 km. Slike z dirke priobči tednik Sport. (k)

Gospodarstvo.

g Desetmesečni kmetijsko-gospodinski tečaj na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se prične dne 15. septembra t. l. Stanovanje in oskrbo imajo gojenke v zavodu č. št. šolskih sester v Mariboru. Prošnje za sprejem je vložiti do 10. avgusta t. l. pri podpisnem ravnateljstvu. Prošnji se mora priložiti krstni list, domovnica, zdravniško spričevalo, odpustnica ozir. zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navedenosti ter izjavo staršev oziroma varuha, s katero se ti zavezujejo plačevati stroške šolanja. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Mesečno znaša oskrbina 300 kron, razen tega mora vsaka gojenka letno prispevati

še določeno množino živil. Zastran pogodbe prehrane in drugih podrobnosti se je obrniti na podpisano ravnateljstvo, oziroma na vodstvo zavoda šolskih sester v Mariboru. Ravnateljstvo drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

g Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani. Dne 23. junija se je vršil v uradnih prostorih Strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani pod predsedstvom veleindustrija gd. Vinko Majdiča drugi občni zbor te družbe, na katerem je upravni svet podal poročilo čez obratno leto 1919. V tem poročilu je predvsem omenjeno, da napreduje organizacija in preosnova združenih tovarn tako, da se lahko z upravičenjem računa z vodilno vlogo tovarn v strojni industriji Jugoslavije. Občni zbor je sklenil, da se zviša akcijski kapital od 10 na 25 milijonov, in sicer za enkrat za 5 milijonov, torej na 15 milijonov. Nadaljna zvišanja naj sledijo v doglednem času. Čistega dobička je izkazala družba za leto 1919 635.392 kron 82 vin., od katerega se izplača delničarjem 6% dividenda. Ostalek se je deloma razdelil v dobrodelne namene na sledeči način: Penzijski fond uradnikov je dobil 50.000 kron, fond za onemogle delavce Strojnih tovarn in livarn d. d. 60.000 kron, za Jugoslovansko Matico je bilo votirano 5000 kron, za dijaško kuhinjo 2000 kron, za akademsko menzo 1000 kron, za mesne reveže 1000 kron, za društvo za varstvo vajencev 5000 kron, za »Domovino« 2000 kron, za otroško zavetišče 1000 kron, za Vincencijovo in Elizabetno konferenco po 1500 kron.

Na novi račun se prenese 35.152 kron 30 vinarjev. Račun bilance kaže sledeči sestavek: Aktiva: Blagajna 1869 K 75 vin., dolžniki 4.522.169 K 72 v, subskripcijski račun 7.993.500 K, nepremičnine 3.261.572 K 37 v, premičnine (stroji, orodje) 1.761.717 K 38 v, zaloga (surovine in fabrikati) 2.919.109 K 36 v, skupaj 20 milijonov 459.938 K 58 v. — Pasiva: Delniška glavnica: I. emisija 6.000.000 K, II. emisija (paricipira na dobičku od 1. jan. 1920) 4.000.000 K, rezervni sklad 2 milijona 831.264 K 38 v, upniki 6.993.281 K 38 v, čisti dobiček 635.392 K 82 v, skupaj 20.459.938 K 58 v. — Letno poročilo kaže, da je domače industrijsko velepodjetje vkljub težavam časa ne samo zadostilo svoji nalogi, ampak tudi vsled zaupanja javnosti, ki se je z velikim zanimanjem udeležila ob koncu leta 1920. druge emisije delnic, okrepilo svoj finančni temelj. Družba namerava sezidati si moderne delavnice in dvigniti se na ta način na višino, ki jo bo varovala pred tujo konkurenco. V ta namen je družba koncem preteklega leta nakupila za več milijonov kron novih modernih strojev za delavnice. Na fabričarskem programu družbe stoji vsled preosnove tovarn izdelovanje vodnih turbin, strojev za obdelovanje lesa, predvsem polnojarmenikov, venecijanskih jarmenikov, skobelnikov, strojev za izdelovanje lesenih cvekov, vpojenjenega pohištva, tračnih žag itd., potem stiskalnice za klobuke, transmisije, ventilatorje, kovinski izdelki, armatur, sesalk, brizgalk, vseh vrst litij, železnih, bronastih in me-

denih in končno posebne specializirane zvonov iz najfinejšega bronu, katere izdeluje slavnostna stara zvonarna družba. Iz fabričarskega programa pa se je z ozirom na neobhodno potrebno specializacijo v smislu zgoraj opisanega novega programa izločilo prevzemanje malih reparatur, ki spadajo v delokrog malih obrtnikov. Seveda bodo tovarne tudi v bodočnosti izvrševale popravila lastnih izdelkov.

Aprovizacija.

a Odsek za določanje cen je določil najvišje dopustne cene govejemu mesu sledeče: v mesnicah I. vrste 26 K, II. vrste 24 K, na stojnicah I. vrste 24 K, II. vrste 22 K, sveža slanina 42 K, prekajeno meso 42—44 kron, sveže svinjsko meso 26—28 K. Tržno nadzorništvo ima pravico dopustne najvišje cene po položaju sprti znižavati in to potom tržne straže kratkim potom sporočiti prodajalcem in kupcem na trgu.

a Prodaja govejega mesa. Danes jutraj prodaja na stojnici za Marovim zidom Jožef Koprivc goveje meso po 16 in 20 K za kilogram.

Išče se Anton Črtalič, star 11 let, iz Grubelj, obč. St. Jernej. Če je o njem komu kaj znano, naj proti nagradi sporoči na naslov: Jozefa Črtalič, Grublje 1, p. St. Jernej.

Voz na 4 peresih oljnat, je na prodaj. Naslov pove uprava lista pod št. 2828.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA »Svetla«, Mestni trg 25. Verbaj A., Linhartova ulica 4. FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6. Čunc Franc, Wolfova ulica 6. JAVNA SKLADIŠČA »Balkan«, L. Ljublj. javno skladiš., Dunajska c. 33. (Tel. 366.) KLEPARJI Korn T., Poljanska cesta 8. Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.	KNJIGARNE Jugoslov. knjigarna, Pred školijo. KNJIGOVEZNICE Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6. KONFEKCIJSKE TRGOVINE Olup Josip, Pod Trančo. Sax Ivan, Stari trg 8. LEKARNE »Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1. MANUFAKTURNE TRGOVINE Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.	MODNI SALONI Götzl Marija, Židovska ul. 8 in 7. MODNE TRGOVINE Kunovar Ivan, Stari trg 10. Magdič Pavel, Aleksandrova cesta. PARFUMERIJE IN KOSMETIKA »Uranus«, Mestni trg 11. PREVOZNO PODJETJE Erman Štefan, Št. Vid n. Ljublj. TRGOVINE S PAPIRJEM »Uranus«, Mestni trg 11. RESTAVRACIJE »Perles«, Prešernova ulica.	SOBNO SLIKARSTVO Žuran Martin, Mestni trg 12. STAVBENA PODJETJA Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23. Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10. ŠPEDIJSKA PODJETJA »Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.) Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.) TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO Černe Lud., Wolfova ulica 3.	TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN. Mikuš L., Mestni trg 15. TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI Erjavec & Turk pri »zlati lopati« Valvazorjev trg št. 7. Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.) UGLAŠEVANJE IN POPRAVLJANJE GLASOVIRJEV. Povše Feliks, Tržaška cesta 45. »ZAVESE, vezene cerkveno perilo, birci. »Stora«, dr. z o. z., Št. Vid nad Lj.

Imate bolečine? V obrazu? V čem telesu? Vaše mišice in živci vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili 6 dvojnatih ali 2 velikih steklenic 36 K.
Ali trpite na počasni prebavi? Na slabi apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omet in postolina posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

Skladišče, majhno in suho se išče. Cenjene ponudbe pod »plačam dobro« na upravo »Slovenca«.

Ovokolesa nova z dobro pnevmatiko po K 2.800.—. Plašči in zračne cevi po znižani cen. F. Batjot, Ljubljana, Stari trg št. 23.

Samoslojni knjigovodja, s prakso, bilancist, več dvostavnega knjigovodstva, za veliko zadržno-gospodarsko podjetje se sprejme. Reflektanti zmožni stenografije in strojepisja imajo prednost. Istotam se sprejme lesni strokovnjak, zemanja, fakturiranja in odprave lesa ter vseh tozadevnih pisarniških del. Nastop in plača po dogovoru. Ponudbe s prepisi spričeval, navedbo dosedanjega službovanja in referenc je poslati do 25. julija 1920 na naslov: Dr. Anton Ogrizek, odvetnik, Celje. 2815

Išče se skladišče. Ponudbe pod šifro »Dobra nagrada« na Anončno ekspedicijsko Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg številka 3.

Sadje v poljubni množini razpošiljam na vse kraje. Pismana ali ustmena naročila sprejema Josip Nipič, posestnik, št. 11 v Slov. Goricah.

Napredaj angleško sedlo z uzo, ohranjeno; žimnica s prvotno žimo; gorški čevlji št. 43, novi. Naslov pove uprava lista pod št. 2827.

Išče se kuharica za boljše gostilno; dekla za vsa dela, samo z dobrimi izpričevanji, plača po dogovoru. Poizve se Rožna ulica št. 15.

Hiša napredaj na periferiji mesta, blizu električne železnice. Uporabiti se da tudi za malo gostilno ali prodajalno. — Več pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 2823.

Lep vrt na prijetnem kraju v Ljubljani, obsegajoč 2 stavbni in 2 vrtni parceli skupno 2800 m² se ugodno proda. Natančnejše sepolzve na Vojvode Mišiča c. 23, v priti. na levo.

Gospodarsveni adjunkt išče mesta na kakšnem veleposvetstvu. Star je 18 let in je dovršil Edelhoferjevo poljedelsko šolo. Govori slovensko, češko in nemško. Nastop mogoč takoj. Dopisi pod Lada Pelikan, Zaplana 6., pošta Vrhnika.

Lokomobil 18 HP s pritliklino v do- brem stanju se proda. Informacije v pisarni dr. Ivo Benko- vica, odv. v Ljubljani, Miklošičeva c. 6.

Prodaja vsakovrstnega usnja po najnižjih cenah na drobno in debelo. — Ivan Kranjc, Ljubljana, (Spodnja Šiška št. 4. poleg cerkve).

Staro železo lito, kovaško in dele starih železnih strojev ter kovine kupuje za celo Jugoslavijo po najvišjih cenah FRANG STUPICA v Ljubljani, Gosposvetska (Marlje Terezije) cesta št. 1.

F. Oražem & Jančar pleskarja Ljubljana, Breg št. 6. se priporočata slavnemu občinstvu za vsa pleskarska dela.

Več knjigovodij ali knjigovodkinj in izurjena strojepiska in stenografinja se sprejme v službo pri I. Ljubljanskem delavskem konsumnem društvu. Po- pudbe naj se blagovolijo nasloviti na naslov zadruga, Kongresni trg št. 2.

Trinadstropna hiša z dvoriščem le- žeča ob vodi pri- pravna za vsako obrt je napredaj. Na- slov pove uprava lista pod št. 2804.

Stanovanje za 2 dijaka 2 in 3 realke s hrano ali brez nje pri skrbni gospodinjji se išče za jesen. Ponudbe pod »Dijaško sta- novanje 2821« na upravo lista.

Mestni stavbenik Ivan Bricelj stavbeno podjetje tehnična pisarna, Ljubljana, Štomska ulica 19 na- sproti mestne elektrarne, se priporoča za vsa stavbna dela, napravo načrtov in proračunov. Delo solidno, cene zmerne in najboljše klasificirani de- lavci. 3377

ISCETA se 2 resna, pošena, kolikor to- liko v gozd, stroki izurjena, ne premlada

lovska in gozdna čuvaja večja množina tržiških kos 55—75 cm dolgih, pralni prašek la v zavrtkih po 1/2 kg, se proda po najnižji cen. Vzorci in cene so na razpolago pri A. Vaciku, Ljubljana, Zaloška c. 15.

Kupi se: Os (Transmission) 40 mm tet- zaka ob vodi pri- pravna za vsako obrt je napredaj. Na- slov pove uprava lista pod št. 2804.

VILA v Ljubljani z 2 stanovanji napredaj. Vsako stanovanje 5 sob; eno stano- vanje takoj na razpolago. Pojasnila daje dr. Ladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani.

Samostojna kontoristinja vešča vseh pisarniških del, se išče za- takoj v tovarniško podjetje na Go- renjsko. Natančne ponudbe pod šifro »Gorenjsko 2526« na upravo »Slovenca«.

Brez posebnega obvestila.

Globoke žalosti potrta naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je moja nad vse dobra in blaga mamica, gospa

Ana Hofbauer

danes ob 1/4. uri popoldne v 78 letu starosti po dolgem bolehanju, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče mirno in Bogu vdana v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice bo v sredo, dne 14. julija ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Wolfova ulica št. 8 na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše za blagopokojno se bodo brale v župni cerkvi Ma- rijinega oznanjenja.

Ljubljana, dne 12. julija 1920.

Marija Dolenc roj. Hofbauer.

Mestni pogrebni zavod.

Trstje za strope, žičnike, žico, mrežo, mrežo za pesek, samokoinice, sploh vse stavbene potrebščine prodaja po najnižji ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta, 2761

Prispevajate za sklad S. L. S.

Dragotin Puc

tapetniška delavnica Ljubljana, Kolodvorska ulica 18, na dvorišču.

MUHOLOVNIKE

(trakovne) priporoča gg. trgovcem Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

TRGOVEC

s 10.000 — 15.000 K jamstva, želi kako podružnico ali pomoč sof. Pisma se prosijo na upravnistvo tega lista pod številko 2740.

Oglas.

do 50 % ceneje

Manufakturna trgovina Jos. Stopar Ljubljana, Dunajska cesta št. 5.

Broj: 36866/G. — 1920.

Zagrebačka Direkcija državnih železnica (Mihanovičeva ulica broj 12.) pozivlje sve one, koji bi željeli da nabave za željeznicu različiti potrebni materijal, da stave svojomte najkasnije do 30. jula o. g. 12 sati u podne u ekonomski odjeljenju (soba broj 11).

Iskaz materijala, koji se ima liferovati, može se u pome- nutom odjeljenju osobno dobiti ili zatražiti putem pošte.

U Zagrebu, dne 3. jula 1920.

Direkcija državnih železnica.

hlačevine modrotiska zefirja klota razne podlage štofa sukanca i t. d.

Najboljši češkoslovaški rafiniran sladkor v kockah

po najnižjih dnevnih cenah ponuja na debelo „Marbag“, mariborska uvozna in izvozna družba z o. o. v Mariboru. Zastopniki za vse dežele za prodajo in nakup živil se iščejo. Brzojavna vprašanja s povratnim odgovorom na Marbag, Maribor.

Državne železnice kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca

Direkcija Zagreb.

Broj: 25008/G. — 1920.

Jeftinbeni poziv

za dobavo gorivog drva i drva za potpaljivanje.

Zagrebačka direkcija državnih željeznica kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca raspisuje ovime ponovnu javnu jeftimbu (licitaciju) u svrhu osiguranja dobave gorivog drva potrebnog u godini 1920/21 i to:

a) u cjepanicama ili b) u oblicama, ili c) u ograncima, ili d) u kvrgama u ukupnoj količini od 170.500 m³ zatim ca. 770 vagona drva za potpaljivanje.

Na uredovnoj bjelici sa biljegom providjene ponuda imade se do 5. avgusta 12 sati u podne podnijati (ili putem pošte priposlati) odjelu ove direkcije za nabavu materijala i inventara.

Samo propisno izdane i na uredovnoj bjelici prema posebnim općenitim uvjetim sastavljene ponude će se raspravljati. Ove se bjelice i posebni i općeniti uvjeti mogu nabaviti kod odjela Direkcije za nabavu materijala i inventara (soba br. 11).

Ponude će se otvoriti i čitati u odjelu Direkcije za nabavu materijala i inventara dne 5. avgusta ove god. u 12 sati u podne.

Na jeftinbenoj raspravi mogu prisustvovati i nudioci ili njihovi zastupnici.

U Zagrebu, mjeseca jula 1920.

Direkcija SHS državnih željeznica.

Vajenca za puškarsko obrt sprejme P. A. Kaiser, puškar, Selenburgova ulica številka 6 v Ljubljani.

Helena Cerar naj se vrne domov. — Vse je pozabljeno.

PRIRODNI

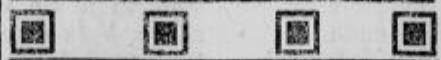
malinov sirup

z rafinadnim sladkorjem okuhan, se dobi po najnižji dnevni ceni v poljubni množini. Nadalje se dobe tudi ekstrakti za umetne soke itd.

Srečko Potnik, Metelkova ulica

LJUBLJANA

(poprej zaloga Mengiške pive).

JANČAR & Co

Ljubljana, Slomškova ul. 19

lastni izdelek oljnatih barv, firneža in stek. kleja. Velika zaloga kopalovega ter belega emailaka sicativa bruno-lina. Laka za kožije, usnje, polituro in železo, suhih barv ter mizarskega kleja.

Tvrđka M. Tičar

vljudno naznanja, da ostane trgovina na Sv. Petra cesti vsled do-pustov esobja zatverjena od 13. julija do konca avgusta. Trgo-vina v Selenburgovi ulici posluje nadalje na drobno in debelo.

K. Worsche-Maribor

Gospodska ulica št. 10.

Veletrgovina z manufakturnim blagom.

Priporoča svojo bogato zalogo po jako znižanih cenah.

Komercijelnega vodjo,

starejšega, samo kapaciteto, govorečega srb.-hrvat, slovensko in nemško, z reprezentantnim nastopom, ki je že uspešno deloval v tem svojstvu v večjem podjetju, po mogućnosti iste stroke, se išče za večjo, že obstoječo tovarno kož in čevljev na Hrvatskem. Ponudbe z referencami in pogoji na upravnistvo časopisa pod »Kapaciteta«.

Polje-delski stroji

Mlatilnice za ročni in vratilni pogon, vratila, čistilnike, tri- jerje, slamoreznice za pogon z roko in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline, brzo- parilnike, stiskalnice za seno in drugo ima vedno v veliki izbori lastnica po umrlem soprogu Francu Hitti, Ljubljana, Sv. Martina c. 2.

Edina zaloga

poljedelskih strojev iz tvornice: Umrath & Komp.

Hrvatska trgovinska banka d. d. u Zagrebu.

Zagreb, 30. lipnja 1920.

Poziv na subskripciju

dionica Hrvatske trgovinske banke d. d. IV. emisije god. 1920.

Temeljem ovlasti glavne skupštine dioničara Hrvatske Trgovinske Banke u Zagrebu, održane 14. lipnja o. g., zaključilo je ravnateljstvo da provede povišenje dioničke glavnice

za daljnjih 30,000.000 K dakle od 30,000.000 K na 60,000.000 K

izdanjem novih

150.000 dionica po 200 K nominale

uz slijedeće uvjete:

1. Starim dioničarima pripada na rečenih novih 150.000 dionica pravo opcije i to: na jednu staru dionicu po jednu novu uz cijenu od K 280.— po komadu, zajedno s iznosom od K 5.— u ime kamata od 1. siječnja 1920. Čitava protuvrijednost novih dionica imade se odmah kot prijave opcije uplatiti.
2. Pravo opcije na nove dionice imade se izvršiti od 3. srpnja do 26. srpnja o. g. kod „Hrvatske trgovinske banke d. d.“ u Zagrebu i njezine podružnice u Osijeku; zatim kod „Ljubljanske kreditne banke“ u Ljubljani i njezinih podružnica u Splitu, Celovcu, Mariboru, Celju i Sarajevu, te kod „Gradjanske banke“ u Beogradu.
3. Nove dionice imadu kupon za poslovnu godinu 1920., te im pripada pravo na dividendu za istu.
4. U svrhu izvršenja prava opcije valja uz predodžbu ispunjenog i potpisanog odnosnog očitovanja — koje leži kot potpisnih mjesta na dispoziciju — predložiti stare dionice, koje će se providiti opaskom „Pravo opcije 1920. izvršeno“ i povratiti dioničarima zajedno s potvrdom o učinjenoj uplati, kako je pod točkom 1. označeno.
5. Dioničar, koji nije pravodobno izvršio svoje pravo opcije na nove dionice, gubi to pravo.
6. Tečajni (azijski) dobitak, koji će se polučiti kot izdanja novih dionica ide u korist redovite pričuvne zaklade banke (odbivši troškove emisije i pristojbe).
7. Eventualno neoptirane dionice preuzima sindikat, koji zajamčuje uspjeh emisije.

Ravnateljstvo

Hrvatske Trgovinske Banke u Zagrebu.

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadrúžne zveze, Dunajska c. 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.